

ŠMARSKE NOVICE

Glasilo občine Šmarje pri Jelšah | št. 33 | letnik 5 | april 2020

IZREDNA IZDAJA

mi smo Šmarje

POTREBUJEŠ

flomaster ali barvice
škarje
lepilo
domišljijo

NAVODILA

S pisalom okraši pirhe in vsakega posebej izreži. Na predzadnji strani časopisa te čakajo vazice, v katere dorišeš bujne veje in vejice pomladanskih rastlin. Nanje prilepiš izrezane pirhe in tvoj velikonočni aranžma je pripravljen za občudovanje.

Ker so pisanke krhke jih previdno fotografiraj in pošlji na mejl uredništva, da bomo ugotavljali katero jajce je najlepše v deželi tej. ;)

Katja Šket

ŠMARSKE NOVICE

Glasilo občine Šmarje pri Jelšah

ODGOVORNA UREDNIKA

Špela Žaberl
spela.zaberl@tsm-smarje.si

UREDNIŠKI ODBOR

Mateja Bališ
Sergeja Javornik
Žiga Planinšek
Špela Rožman
Katja Šket
Mateja Žagar

LEKTORIRANJE

Natalija Čokl Šoštarič

NAKLADA

3.600 izvodov

ISSN

ISSN 2463-9044

IZDAJATELJ

Javni zavod za turizem,
šport in mladino
Šmarje pri Jelšah
Celjska cesta 6
3240 Šmarje pri Jelšah
www.tsm-smarje.si

OBLIKOVANJE

Katja Šket

TISK

Grafika Gracer d.o.o.

DISTRIBUCIJA

Pošta Slovenije

ILUSTRACIJA NA NASLOVNICI

Katja Šket

Občinsko glasilo Šmarske novice z občasno prilogo Uradne objave izhaja predvidoma štirikrat letno in je brezplačno za vsa gospodinjstva v občini Šmarje pri Jelšah. Glasilo je vpisano v Razvid medijev Ministrstva za kulturo Republike Slovenije pod zaporedno številko 2015.

PRIPOROČILA AVTORJEM ZA NENAROČENE PRISPEVKE

Članki morajo biti opremljeni s polnim imenom in priimkom, naslovom avtorja in pripisano telefonsko številko, na kateri je mogoče preveriti avtentičnost.

Uredništvo si v skladu z uredniško politiko in s prostorskimi zmožnostmi pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, spreminjanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov. Prispevki niso honorirani. Za vsebino in točnost podatkov odgovarja avtor prispevka. Prispevke oddajte v formatih .doc, brez oblikovanja, vnesenih fotografij in grafik. Digitalne fotografije (vsaj ena je obvezna pri vsakem članku) pošljite kot samostojne datoteke v .jpg format in velikosti vsaj 1 MB. V besedilu dopišite stavek o vsebini fotografije in navedite avtorja. Dolžina prispevkov je lahko največ 1.000 znakov s presledki, v vsakem primeru je priporočljiv dogovor z odgovorno urednico glasila.

ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV V NASLEDNJI ŠTEVILKI

Rok oddaje prispevkov, obvestil in drugih objav je četrtek, 21. maj. Naslednja redna številka izide v začetku meseca junija 2020.

UVODNIK

Zadnjič sem vam obljubila, da se javim, ko se bo svet ponovno vrtil v šmarskem ritmu. Žal »prehitevam« in se oglašam iz tritedenske izolacije, ki nikakor ne mine. Nikoli si nisem mislila, da bom kdaj tako pogrešala odhode od doma, delo v pisarni in na terenu, srečanja s ponudniki in člani društev, klepete s prijatelji in sprehode v naravi. Že od nekdanj pravijo, da je vsaka stvar za nekaj dobra. Bo kar držalo, kajti doma smo pospravili že vse omare, počistili klet in shrambo, opravili vsa drobna dela, ki bi v drugačnih časih čakala na svojo priložnost. Če čez dan sedimo vsak za svojo pisalno mizo in se hudujemo, ker računalnik »nikamor na gre«, pa je večer čas, ko sedemo skupaj in načrtujemo dneve, ko bo spet vse po starem. Zadnjič smo obujali spomine na lanske velikonočne praznike in se spraševali kako bo letos. Zame so prazniki čas, ko v miru zaključim nedokončano delo, brskam po možganih in iščem nove ideje ter čakam v nizkem štartu na nove podvige. Mnogi pa praznike izkoristijo za obiske svojih sorodnikov in znancev, nekateri se odpravijo na počitnice, spet drugi se odločijo za krajše izlete po naši lepi deželi.

Letošnja Velika noč bo priložnost, da jo doživimo nekoliko drugače. Ker nas do praznikov loči še nekaj ur vam predlagam, da dobro razmislite kako boste barvali pirhe. Mogoče jih poslikajte tako kot ste si vedno želeli, vendar niste imeli dovolj časa ali poguma. Če ste lani skuhalo šunko, pa jo letos poskusite speči v testu. Zakaj ne bi tokrat postregli z lešnikovo ali kosovo potico, ali preizkusili recepta lembrške mlinčne potice? Bodite ustvarjalni in praznujte tokrat s prijatelji in sorodniki kar preko skypa. Prepričana sem, da še niste doživeli takšne Velike noči, zato bo vam in vašim otrokom ostala v spominu kot posebno doživetje. V času praznikov pa ne pozabimo na tiste, ki so nemočni in potrebni pomoči, zahvalimo se vsem, ki se v teh težkih časih žrtvujejo za nas, ozirno se vase in si v krogu družine pričarajmo čudovite velikonočne praznike. In ne pozabite za srečo so potrebne drobne stvari!

Špela Žaberl
ODGOVORNA UREDNIKA
ŠMARSKIH NOVIC

Špela Žaberl

- 1 Pomoč obrtnikov Zdravstvenemu domu Šmarje.
- 2 Branje pravljic v času izolacije.
- 3 Marčevski sneg.
- 4 Zdravstveni delavci.
- 5 Samoizolacija.
- 6 Pomoč občanom.

Fotografije: 1 Arhiv Obrtno podjetniške zbornice Šmarje, 2 Arhiv knjižnice Šmarje, 3 Tomaž Žnider, 4 Tanja Drame Šeligo, 5 Katja Šket, 6 Arhiv Občine Šmarje pri Jelšah.

VSE BO DOBRO, OSTANITE ZDRAVI IN SE VIDIMO

MATIJA ČAKŠ

Spoštovane Šmarčanke in Šmarčani, pred nami je nova številka občinskega glasila Šmarske novice, v katerih se boste lahko bolj podrobno seznanili s trenutnim dogajanjem v občini. Še vedno veljajo navodila vlade in strokovnih služb, da ostanete doma (in vzdržujte socialno distanco) in s tem pripomorete k zaustavitvi širjenja virusa ter hkrati pazite na ranljivejše skupine potencialno obolelih.

Ugotavljamo, da smo v naši občini z dobro strategijo na lokalni ravni in s skupnimi močmi Civilne zaščite Občine Šmarje pri Jelšah med prvimi sprejeli učinkovite ukrepe, ki so pripomogli k zaustavitvi širjenja virusa. Šmarčani smo dokazali, da smo pri tem vzor celotni Sloveniji, saj nismo povsem vedeli, kako se bo bolezen širila in kako bomo nanjo reagirali. Žal se je bolezen razširila tudi v Dom upokojencev v Šmarju, kjer pa vsi zaposleni - in tudi zaposleni v Zdravstvenem domu Šmarje - neutrudno in zavzeto delajo.

Bolezen nas je res postavila v domačo izolacijo in nas s tem prikrajšala za vse tiste stvari, ki so nam bile dolgo samoumevne; kavica s prijatelji, klepet s sosedom in druženja, ki jih vsi potrebujemo za sprostitve in premagovanje vsakodnevnega stresa. Po drugi strani pa smo nenadoma pridobili čas za otroke, tudi za umirjen sprehod nekje v osami ali po neuhojenih gozdnih poteh po občini, za urejanje okolice hiše, gredic, vrtov in polj, za pospravljanje kakšnega kotička, za katerega resnično nikoli do sedaj nismo imeli časa, pa tudi za medsebojne odnose in tople besede spodbude, pomoči, zahvale ...

Gotovo že pogrešate vse to, nekateri celo člane svojih družin, ki živijo v drugih občinah. Kmalu pride tudi to snidenje! Takrat se bomo z našimi najbližjimi še tesneje objeli. Komaj čakam, da se bodo naši otroci spet skupaj igrali in da se ne bodo več gledali le iz daljave, da bomo kmalu uživali ob opazovanju otroške igre, medtem ko bomo odrasli kramljali ob sproščenem pogovoru ..., da se bo strah, ki ga sedaj občutimo, hitro polegel in da bo stisk roke prijatelju še naprej ostal znak spoštovanja ob srečanju z drugim.

Ponosen sem na vse občane in podjetnike, ki ste s svojo nesebično pomočjo, s požrtvovalnostjo in z izkazano skrbjo za druge na kakršenkoli način pomagali komurkoli, ki je to pomoč potreboval. Hvala, da ste bili odzivni in učinkoviti ter povezovalni do lokalne skupnosti, saj je Šmarje povsem usklajeno stopilo skupaj. Zahvala za operativno delovanje gre tudi: kolektivu Doma upokojencev Šmarje pri Jelšah, kolektivu Zdravstvenega doma Šmarje pri Jelšah, predsednikom krajevnih skupnosti, vsem prostovoljcem, donatorjem, direktorjem javnih zavodov v občini, občinskim svetnikom za podporo in pomoč od blizu ali iz daljave.

Zahvala gre tudi mojim tesnim sodelavcem na Občini, ki vzporedno urejajo tekoče projekte.

Posebna zahvala pa je namenjena članom Civilne zaščite Občine Šmarje pri Jelšah: poveljniku Aljozu Stoklasu, podpoveljniku Borutu Lorgjerju, koordinatorju Civilne zaščite Mihi Šketu, zdravnici Tanji Šeligo Drame, Sergeji Javornik, predstavnici občine za stike z javnostmi, Patriciji Goručan, direktorici občinske uprave, ki neumorno delate in skrbite za vse potrebno. Hvala.

Ob prihajajočih praznikih vam želim, da jih preživite umirjeno v krogu svoje družine in da čim več časa preživite na svežem zraku. Vse bo dobro, ostanite zdravi in se vidimo.

MATIJA ČAKŠ,
DR. VET. MED., SPEC. BUJATRIKE
ŽUPAN

UPORABA MASK V SPLOŠNI POPULACIJI IN COVID-19

Najbolj pereče vprašanje trenutno je, ali obrazne maske sploh koristijo oz. kako se zaščititi glede na to, da ni dovolj opreme niti za zdravstvene delavce.

Namen nošenja obraznih mask med splošnim prebivalstvom je predvsem zmanjšanje prenosa okužbe od tistih posameznikov, ki niti ne vedo, da so okuženi in ne kažejo znakov okužb, med potencialno zdrave. Pozitivni z znaki okužbe ali asimptomatski morajo biti strogo doma. Pozitivni na COVID-19 lahko kršijo pravilo #OSTANIDOMA zgolj, če potrebujejo pregled pri zdravniku; takrat je nošenje obrazne maske **obvezno!** Maska ni čudežna bariera, ki 100 % zadrži virus SARS COV-2. Maska ne preprečuje okužbe z virusom, prepreči pa, da bi nosilec maske širil virus med druge. Torej z nošenjem maske v prvi vrsti ščitimo druge, če jo nosijo tudi drugi, ščitijo nas. Torej, če imamo vsi maske, je možnost okužbe manjša. Če masko pravilno uporabimo, pa ščitimo tudi sebe. V literaturi navajajo, da je maska, sešita iz blaga, boljša kot odsotnost vsake maske.

Po študijah naj bi bila kirurška maska 3x bolj učinkovita kot maska, ki je sešita doma.

Uporaba maske, ki je sešita doma:

1. masko namestimo s čistimi in razkuženimi rokami
2. maska mora prekrivati predel pod brado in prekriti koren nosu
3. nameščene maske se ne dotikamo več, da virusa ne prenašamo z rokami naprej
4. ko se blago navlaži, je masko treba zamenjati (na 30 min do 2 uri)
5. prati jo je treba na visoki temperaturi (90 stopinj)
6. ko se posuši, jo je treba polikati.

Takšna maska sicer le deloma preprečuje kapljični prenos, v uradnih smernicah je ni. Ker pa maska vsaj delno deluje, namreč glede na podatke se veliko okužb zgodi od ljudi brez simptomov, je primerna za nošenje v splošni javnosti. Zadrži zagotovo več, kot če bi bili popolnoma brez maske. Za zdravstvene delavce, ki delajo z bolniki, je neprimerna.

Na priloženi sliki je ponazorjeno pravilno nameščanje in odstranitev maske.

Tanja Šeligo, Drame, dr. med., štab Civilne zaščite Občine Šmarje pri Jelšah / Povzeto po objavi Mladih zdravnikov Slovenije in NIJZ.

PRAVILNA NAMESTITEV MASKE

- 1 Najprej si dobro umijemo roke z milom in vodo ali si jih razkužimo.
- 2 Masko obrnemo tako, da je vgrajena kovinska žička na vrhu. Pri barvnih maski pazimo, da je bela stran obrnjena navznoter.
- 3 Zanke zatakamo za ušesa, vgrajeno kovinsko žico pa pritismo ob nos, da se maska tesno prileže obrazu.
- 4 Masko držimo na nosu, njen spodnji del pa potegnemo pod brado.
- 5 Pravilno nameščena maska mora pokrivati usta, nos in brado. Če nosite očala, masko namestite pod očala.

Maska je namenjena **enkratni uporabi** in jo je treba zamenjati po **dveh urah** oz. **takoj, ko postane vlažna**. **Nikoli je ne nosimo pod brado**, ko je ne potrebujemo več, jo odstranimo.

PRAVILNA ODSTRANITEV MASKE

- 1 Najprej si dobro umijemo roke z milom in vodo ali si jih razkužimo.
- 2 Pazimo, da masko primemo samo za ušesne zanke, saj se sicer lahko okužimo.
- 3 Masko vstavimo v plastično vrečko, ki jo z vozlom oziroma elastiko dobro zapremo in jo na varnem mestu hranimo 72 ur.
- 4 Vrečko z masko po pretečenih 72 urah odvržemo v koš z mešanimi odpadki.
- 5 Ponovno si umijemo oziroma razkužimo roke.

KAKO RAVNATI Z ODPADKI, ČE KAŽETE ZNAKE KORONA VIRUSA?

Odpadke v gospodinjstvih z bolniki, ki kažejo znake bolezni koronavirusa COVID-19, se lahko odvrže izključno v posodo za mešane komunalne odpadke.

Vse odpadke osebe, ki kažejo znake bolezni, je treba odložiti v plastično vrečko za smeti. Plastično vrečko je treba tesno zapreti (zavezati, zalepiti), tako da raztresanje vsebine odpadkov ni možno.

Med te odpadke sodi material za enkratno uporabo, ki ga uporablja bolna oseba in njeni negovalci (rokavice, robci in maske) ter, kadar je to primerno, osebna zaščitna oprema zdravstvenega osebja (v primeru obiska bolnika, če to ni drugače urejeno).

Zaprto vrečo je treba odložiti v posodo za zbiranje mešanih komunalnih odpadkov (črna/zelena posoda) in nikakor ne v zabojnike, namenjene zbiranju ločenih frakcij odpadkov - biološki odpadki, embalaža iz plastike, kovin in sestavljenih materialov, ki se po sistemu od vrat do vrat zbirajo pri uporabnikih.

Tudi rokavice iz lateksa ali podobnih materialov, ki se uporabljajo za nakupe ali druge namene, niso embalaža in ne sodijo v posodo za embalažo (rumene barve).

Povzeto po priporočilih Ministrstva za okolje in prostor

OBVESTILO

OKP Rogaška Slatina obvešča, da bo od 15. aprila 2020 ponovno odprt zbirni center Šmarje pri Jelšah. Odpiralni čas bo enak, kot je veljal pred zaprtjem. Več na spletni strani www.smarje.si.

KONTAKTNI PODATKI USTANOV IN JAVNIH ZAVODOV V OBČINI

ŠTAB CIVILNE ZAŠČITE

cz@smarje.si

041 441 227

POMOČ ZA OSKRBO STAREJŠIH Z ŽIVILI, ZDRAVILI

BORUT LORGER **041 714 986**

PSIHOLOŠKA POMOČ

ŠPELA ROŽMAN **031 620 542**

JELKA KITAK **051 342 900**

KSENIJA ČUJEŠ **031 432 480**

DEKAN TADEJ LINASI

041 265 740

ŽUPNIK JANEZ KOZINC

031 219 446

PSIHOSOCIALNA POMOČ CENTRA ZA SOCIALNO DELO

03 818 16 50

PON, TO, ČE 8.00–15.00

SR 8.00–17.00

PE 8.00–13.00

PSIHOSOCIALNA POMOČ V KRIZNIH RAZMERAH

070 876 321

OBČINA ŠMARJE PRI JELŠAH

obcina@smarje.si

03 817 16 00

ZDRAVSTVENI DOM ŠMARJE PRI JELŠAH

03 818 37 00

Če se v ambulantni nihče ne oglasi, za življenjsko ogrožajoče zadeve pokličite **112**. Prosijo, da vsi pacienti z znaki okužbe dihalnih poti, pokličejo po telefonu in NE hodijo v zdravstveni dom ter se ravnaajo po navodilih zdravnika.

UPRAVNA ENOTA ŠMARJE PRI JELŠAH

ue.smarje@gov.si

SPLOŠNE ZADEVE

03 817 17 02 IN **03 817 17 63**

UPRAVNE NOTRANJE ZADEVE

IN PROMET **03 817 17 32**

REGISTRACIJA KMETIJSKEGA

GOSPODARSTVA **03 817 17 43**

KNJIŽNICA ŠMARJE PRI JELŠAH

info@s-je.sik.si

03 817 15 54

PON–PE 8.00–14.00

GEODETSKA PISARNA ŠMARJE PRI JELŠAH

pisarna.gusmarje@gov.si

03 817 13 02

POLICIJSKA POSTAJA ŠMARJE PRI JELŠAH

pp_smarje_pri_jelsah.puce@policija.si

03 818 66 00

OBČINSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠČITE SE PREDSTAVI

Civilna zaščita (CZ) je del namensko organiziranih sil za zaščito, reševanje in pomoč, obsega pa organe vodenja, enote in službe za zaščito reševanje in pomoč, zaščitno in reševalno opremo ter objekte in naprave za zaščito, reševanje in pomoč.

Na lokalnih ravneh se iz leta v leto zmanjšujejo oziroma ukinjajo nekatere enote in službe, ki pa jih nadomeščamo s pogodbeniki. To za občino predstavlja zmanjšanje stroškov izobraževanj, usposabljanj in opremljanja, saj so podjetja, ki pogodbeno delujejo za občino, bistveno bolj opremljena in usposobljena, saj ta dela predstavljajo njihov vsakdan.

Večino nalog na občinskem nivoju opravlja štab CZ, ki vodi enote, službe in druge sile, ki sodelujejo v zaščiti in reševanju, uveljavlja zaščitne in druge nujne ukrepe ter nadzira izvajanje, odloča o uporabi sil in sredstev, usklajuje pomoč in dejavnost za zaščito in reševanje pri odpravi posledic ter pripravlja predloge odločitev s področja zaščite, reševanja in pomoči za občinski svet in župana. Delo štaba vodi poveljnik, v njegovi odsotnosti pa njegov namestnik.

Poveljnik CZ, ki ga imenuje župan, vodi zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah. Za strokovno pomoč pri vodenju ter za opravljanje drugih operativno-strokovnih nalog zaščite, reševanja in pomoči je organiziran štab. Štab ima določeno število članov, ki se imenujejo iz vrst strokovnjakov ter predstavnikov tistih organov, organizacij in služb, ki sodelujejo pri zaščiti, reševanju in pomoči v skladu z načrti zaščite in reševanja.

ŠTAB OBČINE ŠMARJE PRI JELŠAH

V občini Šmarje pri Jelšah je bil dolga leta poveljnik CZ **Anton Vahčič**, ki pa v času epidemije koronavirusa spada v rizično skupino, zato se je samoiniciativno izločil iz vodenja. Anton Vahčič ostaja član štaba, župan pa se mu za dolga leta vodenja štaba iskreno zahvaljuje.

12. marca 2020 je župan **Matija Čakš** z novim sklepom za poveljnika štaba imenoval dosedanjega namestnika **Alojza Stoklasa**, za njegovega namestnika pa **Boruta Lorigerja**, zaposlenega na Občini Šmarje pri Jelšah. V štab CZ je imenovana tudi zdravnica Zdravstvenega doma Šmarje pri Jelšah **Tanja Šeligo Drame**, ki je odgovorna za medicinsko pomoč in je nepogrešljiv člen štaba v času epidemije koronavirusa, saj nas dnevno seznanja s svežimi informacijami iz stroke. Prav tako je član štaba tudi lokalni gradbenec **Andrej Stiplovšek**, ki je odgovoren za tehnično reševanje in tudi on dnevno aktivno sodeluje pri odločitvah in ostalih opravilih štaba CZ. Ker vsi vemo, da je nepogrešljiv člen v vseh naravnih in drugih nesrečah tudi gasilstvo, je v štab vključen še aktualni občinski gasilski poveljnik **Rok Stiplovšek**, ki razporeja naloge gasilskih društev in spremlja njihovo operativno sposobnost v času krize. V štabu CZ Občine Šmarje pri Jelšah so še **Marko Božiček**, odgovoren za radiološko, biološko in kemično zaščito, **Ivan Amon**, odgovoren za veterinarsko pomoč, ter **Martin Orač**, odgovoren za logistiko; ti imenovani zaradi določenih razlogov v štabu za zdaj še ne sodelujejo aktivno.

UPOŠTEVAJTE PRIPOROČILA IN NAVODILA

Štab CZ Občine Šmarje pri Jelšah prebivalcem občine sporoča, da gre v primeru koronavirusa za posebno preizkušnjo, ki je zajela našo občino, premagali pa jo bomo lahko le z doslednim upoštevanjem vseh navodil. Po mnenju strokovnjakov so samoizolacija, preprečevanje socialnih stikov, dosledna higiena in še marsikaj ključni za čimprejšnjo zavezitev širjenja virusa. Zato vas, spoštovane občanke in občani občine Šmarje pri Jelšah prosimo,

da ne delate gneče v trgovinah in ne na drugih mestih, ki so potrebna za izvajanje nujnih nalog za preskrbo in funkcioniranje družbe. Prav tako se moramo vsi zavedati, da v naši državi nihče ne razpolaga z viškom zaščitne opreme, zato vas prosimo, da se na štab za zaščitno opremo obračate le tisti, ki jo NUJNO potrebujete in si je ne morate zagotoviti na drugačen način.

To preizkušnjo vzemimo kot odgovornost do sebe, odgovornost do vseh drugih in odgovornost do družbe v celoti.

Miha Šket, strokovni sodelavec za zaščito in reševanje

ŠTAB CIVILNE ZAŠČITE OBČINE ŠMARJE PRI JELŠAH

telefon

041 441 227

e-naslov

cz@smarje.si

ALOJZ STOKLAS

poveljnik štaba

BORUT LORGER

namestnik poveljnika

TANJA ŠELIGO DRAME

medicinska pomoč

ANDREJ STIPLOVŠEK

tehnične rešitve

ROK STIPLOVŠEK

gasilski poveljnik

MARKO BOŽIČEK

radiološka, biološka,
kemična zaščita

IVAN AMON

veterinarska pomoč

MARTIN ORAČ

logistika

MINISTRA TOMAŽ GANTAR IN JANEZ CIGLER KRALJ V DOMU UPOKOJENCEV

Ministra za zdravje ter delo, družino in socialne zadeve sta 25. marca popoldne obiskala Dom upokojencev Šmarje pri Jelšah.

Gantar je po zatrdil, da je za varovance dobro poskrbljeno. "Organizacija dela v tem domu lahko predstavlja model, kako bomo ravnali naprej tudi drugje. Zdajšnje število okuženih je posledica časa, ko še ni bilo nobenih ukrepov ali omejitev obiska v tem domu," je še dejal. Sicer pa je Gantar pohvalil organizacijo doma, ki po njegovih besedah predstavlja model, po katerem se bodo lahko zgledovali v prihodnje. Ob tem je opozoril, da je tako zdravstveni sistem kot sistem domov za starejše in drugih socialnovarstvenih zavodov močno kadrovsko podhranjen. V Šmarju pri Jelšah se zato skupaj z občinskim štabom civilne zaščite že pripravljajo na morebitno pomanjkanje kadra, je pojasnil Cigler Kralj. Sodelovanje je ministroma predstavil župan Matija Čakš, Cigler Kralj pa ga je označil za zglednega. "To je vzorčni primer za sodelovanje domov za starejše z lokalnimi štabi civilne zaščite," je dodal.

"Izjemno bi se zahvalil osebju v Domu starejših Šmarje pri Jelšah in vsem zaposlenim v drugih domovih starejših. S kolegom Gantarjem sva videla, da je osebje strokovno in profesionalno, že vnaprej se pripravljajo v sodelovanju s civilno zaščito na morebitno pomanjkanje kadra. Poskrbeti je treba tudi za psihosocialno pomoč zaposlenim v domovih starejših, kar tu že počno," je na novinarski konferenci vlade obisk opisal minister Cigler Kralj.

STA, Slovenska tiskovna agencija

»ZANESTI SE JE TREBA NASE, KOT STE STORILI VI. ZA VAS ME NE SKRBI.«

Predsednik vlade Janez Janša se je v soboto, 21. marca, srečal z županom Matijo Čakšem in člani občinskega štaba civilne zaščite.

»Tu sem zato, da se z razmerami seznanim iz prve roke, ne želim olepšane slike, ampak realno stanje. Le tako lahko učinkovito ukrepamo,« je dejal **Janez Janša**. Županu **Matiju Čakšu** je ponovno čestital za odločitve o zaprtju šole ob pojavu okužbe v kraju: »Tako se ukrepa v kaosu. Od vaše odločitve se stvari po slovenskih občinah odvijajo drugače.« V pogovoru je ponovno izpostavil, da se epidemije ne da upočasniti samo iz enega centra. »Vsak od nas je medij, da se epidemija širi in razvija, a hkrati je vsak od nas medij, da se ustavi. Vse institucije, ki lahko kaj naredijo, morajo ukrepati v tej smeri,« je dejal predsednik vlade.

Poveljnik **Alojz Stoklas** je povedal, da občinski štab trenutno razmere še obvladuje, »znajdemo se, kolikor se lahko.« Z županom sta predsedniku vlade predstavila nekaj predlogov ukrepov, s katerimi bi zajezili širjenje virusa po občini in širše. »Za vas me ne skrbi, vi se boste znali organizirati. Prosim pa vas, da svoje izkušnje delite z vso Slovenijo.«

Dr. Vinko Gorenak, državni sekretar v kabinetu predsednika vlade, je na Twitterju zapisal, da je »obisk predsednika vlade tudi izraz podpore županu, ki je kljub grožnjam nekdanjega šolskega ministra šolo zaprl dva dni pred ostalo Slovenijo. Zavzetost za delo je dobila nov zagon.«

Sergeja Javornik

Ministra Tomaž Gantar in Janez Cigler Kralj sta pohvalila organizacijo dela v domu in skrb za stanovalce. FOTO: MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Janez Janša v Šmarju.
FOTO: ARHIV OBČINE ŠMARJE PRI JELŠAH

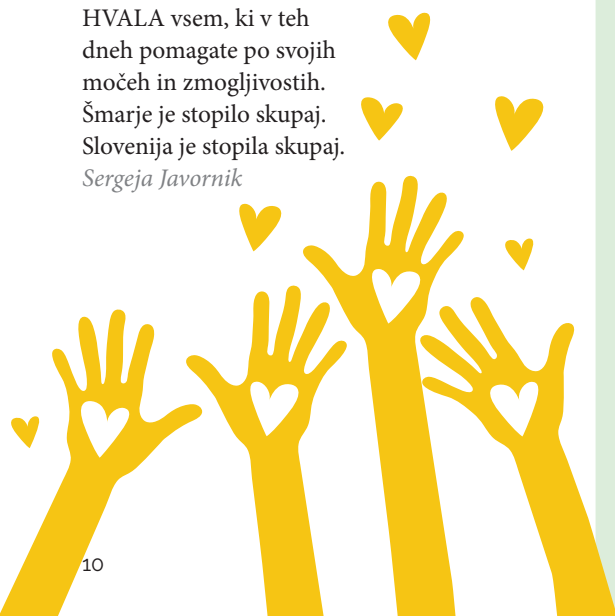

DOBRA DEJANJA NAS POVEZUJEJO

Štab Civilne zaščite Občine Šmarje pri Jelšah si v teh dneh močno prizadeva pomagati vsem, ki pomoč potrebujejo. Naporni dnevi prinašajo tudi dobre stvari in spoznanja. Krepijo hvaležnost za vse, kar imamo. Hvaležnost za ljudi in ljudem, ki delajo dobro in nesebično dajejo vse od sebe. Na objave o pomanjkanju zaščitne opreme so se začeli odzivati mnogi ob blizu in daleč ter se odločili pomagati. Na sedež štaba Civilne zaščite, kot tudi v dom upokojencev in zdravstveni dom so začele kmalu prihajati donacije posameznikov, zasebnikov, podjetij, ustanov: paketi zaščitnih rokavic, mask, obraznih vizirjev, razkužila, plaščev za enkratno uporabo, tablični in prenosni računalniki za osnovnošolce, sadje, zelenjava, mleko, mlečni izdelki, jajca, ustekleničena voda, sokovi, suho sadje, prigrizki, sladki priboljški, denarna nakazila ... Tudi šmarski glasbeniki so se odzvali – Matic Supovec in kvartet Pušeljc so posneli glasbeno donacijo – s prijaznimi besedami in pesmicami so polepšali trenutke stanovalcem in zaposlenim v domu upokojencev.

Dobrih dejanj ni mogoče izničiti. Povezujejo nas in delajo ljudi. Vsako dobro dejanje šteje, vsak kos šteje. Donatorje vsakodnevno objavljamo na spletni strani smarje.si.

HVALA vsem, ki v teh dneh pomagate po svojih močeh in zmogljivostih. Šmarje je stopilo skupaj. Slovenija je stopila skupaj.
Sergeja Javornik

Sešijmo pralno masko

Številni šivalni stroji so zapeli te dni. **Irena Artnak** je v času karantene našla svoje poslanstvo. Ob prebiranju novic, gledanju televizije, opazovanju, kaj se dogaja v našem ljubem Šmarju, ni mogla ostati križem rok. Odločila se je, da upošteva apel in ostane doma ter iz varnega zavetja naredi nekaj dobrega za vse tiste, ki si tega, da bi ostali doma, ne morejo privoščiti. Tako se ji je porodila ideja o šivanju pralnih zaščitnih mask iz ostankov blaga, ki jih je še imela v domači šivalnici. 70 mask je že na poti k šmarskemu štabu Civilne zaščite, ogromno pa jih je svoje lastnike našlo pri vseh ostalih Šmarčanih, tako da bodo tudi tisti redki, ampak nujni obiski v trgovini, varni.

Hvala vsem, ki marljivo šivate in podarjate blago, med njimi tudi **Marti Smodej, Vidi Bračun, Marinki Kobale, Marinki Strašek, Tanji Sorčan, Mateji Novak ...** vsi, ki imate doma šivalne stroje pa vabljeni, da si sami naredite masko iz starih srajc, posteljnin in podobnega.

Za izdelavo potrebujete blago, elastiko, žico in spretne prste. Postopku izdelave sledite navodilom na spletni povezavi:
<http://www.tsm-smarje.si/navodila-za-izdelavo-pralne-maske/>

Špela Rožman

FOTO: IRENA ARTNAK

VELIKA NOČ – NAJVEČJI KRŠČANSKI PRAZNIK – PRAZNIK JEZUSOVEGA VSTAJENJA – PRAZNIK ŽIVLJENJA

Velika noč! Tudi letos je tukaj. Tik pred nami. Toda kašna bo letošnja velika noč? Eno izmed pogostih vprašanj, ki jih kot duhovnik, dobim v tem času: »Gospod župnik, kako bo pa za veliko noč? Blagoslov zelenja – butar, veliki četrtek, veliki petek, velika sobota – blagoslov ognja – blagoslov velikonočnih jedil, velika noč – vstajenjska procesija, slovesna praznična bogoslužja? Kako bo?« Temu sledijo še: »Pa sv. Roka imamo, zavetnika zoper kužne bolezni, pa nas je vseeno koronavirus tako zadel in še ... «

»Po soboti, ko se je svital prvi dan tedna, sta prišli Marija Magdalena in druga Marija pogledat grob. Angel pa je nagovoril ženi: »Ne bojta se! Vem, da iščeta Jezusa, križanega. Ni ga tukaj! Vstal je, kakor je rekel! Stopita sem in poglejta kraj, kamor so ga položili. Hitro pojdita in povejta njegovim učencem: Vstal je od mrtvih.« (Mt 28, 1. 5–7). Tako bomo brali v bogoslužju velike noči. Velika sobota, dan po velikem petku, težak mir in grobna tišina po jeruzalemskih ulicah, Jezusovi učenci obupani, ker Jezusa ni več, v strahu za trdno zaklenjenimi vrati, čakajo kaj bo. Že nekaj tednov tudi mi živimo v podobnem ozračju kot Jezusovi učenci, strah in negotovost, obup in občutek nemoči, nekateri so izgubili svoje bližnje, stiska nas pri duši in nas hromi, žalost,

čutenje jeze na soljudi, celo na Boga, krivda, obtoževanje, lahko bi bilo drugače, če bi ..., in čakamo kaj bo. To je človeško čutenje velikega petka in velike sobote, to čutenje izkušamo v teh dneh na lastni koži tako ali drugače. Vendar se človek ne ustavi tukaj, »po soboti, ko se je svital prvi dan, so šle žene gledat Jezusov grob«. Po temni, dolgi in mučni noči se začne daniti, prihaja svetloba, ki posveti v vsak še tako temačen kot zemlje in človeškega življenja. Svetloba prežene temo. Na svetlobi se vse stvari vidijo drugače. Celotni grob je videti drugačen, prazen, nič ni več v njem. Angel je v velikonočnem jutru rekel ženam: »Ni ga tukaj! Vstal je, kakor je rekel! Hitro pojdite in povejte: Vstal je od mrtvih.« Zaradi velike noči ima vsak trenutek v našem življenju svoj smisel in pomen. Nobeno človeško življenje ni odveč ali nevredno. Največ, kar ima vsak, je svoje življenje, hrepenenje po svoji sreči in sreči drugih. Koliko spodbud dajemo v teh dneh drug drugemu, koliko velikih in majhnih pozornosti je med nami, koliko solidarnosti in pripravljenosti za pomoč, koliko iskrenih molitev, prošelj in zahval se dviga proti nebu. Šmarska dolina ni lepa samo zaradi svoje naravne danosti, Kalvarije s cerkvijo sv. Roka na vrhu in še čim, ampak je lepa zaradi lepote duše in srca človeka, ki tukaj živi. Ta duša in srce nosita v sebi moč in pogum, dobroto in prijaznost, mir in solidarnost, vero v Boga, upanje v jutri in ljubezen do vseh. Življenje je močnejše od smrti in ljubezen je močnejša od sovraštva. To je velika noč.

Praznovanje velike noči bo zaradi ukrepov sledeče: svete maše in obrede velikega tedna ter blagoslov velikonočnih jedil boste lahko spremljali iz naše župnijske cerkve po Facebook strani (naslov je: Obnova župnijske cerkve Šmarje pri Jelšah), lahko pa tudi po radiu Ognjišče in na TV Slovenija 2).

CVETNA NEDELJA

Blagoslov zelenja in sveta maša ob 9.00 (Facebook stran Obnova župnijske cerkve Šmarje pri Jelšah ali na TV Slovenija 2, ob 10.00). Če je mogoče, si naredite doma butaro in jo v času prenosa bogoslužja po mediju imejte ob sebi in pokropite z blagoslovljeno vodo.

VELIKI ČETRTEK

Spomin zadnje večerje in postavitve zakramentov svete evharistije in duhovništva. Ob 19. uri slovesno bogoslužje (Facebook stran Obnova župnijske cerkve Šmarje pri Jelšah).

VELIKI PETEK

Spomin Jezusovega trpljenja, smrti na križu in pokopa. Ob 15.00 uri križev pot in ob 19.00 uri obredi velikega petka (Facebook stran Obnova župnijske cerkve Šmarje pri Jelšah).

VELIKA SOBOTA

Dan tišine, Jezus počiva v grobu. Ob 15.00 uri blagoslov velikonočnih jedil, jedila imejte pri sebi in jih pokropite z blagoslovljeno vodo (tudi TV Slovenija 1), ob 20.00 bogoslužje velike sobote - vigilija ali bdenje (Facebook stran Obnova župnijske cerkve Šmarje pri Jelšah).

VELIKA NOČ

Praznik Jezusovega vstajenja od mrtvih. Ob 9.00 uri (Facebook stran Obnova župnijske cerkve Šmarje pri Jelšah ali na TV Slovenija 2, ob 10.00).

VELIKONOČNI PONEDELJEK

E-maša, ob 9.00 uri (Facebook stran Obnova župnijske cerkve Šmarje pri Jelšah).

Blagoslovljeno veliko noč želim vsem!

Tadej Linasi,
župnik in dekan

BESEDILO: Špela Žaberl
FOTOGRAFIJE: Miha Lorenčak

PRAZNIKI IN KULINARIKA

Prazniki v slovenskem okolju običajno predstavljajo dneve, ko se zbere družina in prijatelji. Obeleževanje določenega praznika v prvi vrsti pomeni druženje. Prazniki nas vedno znova pomirjajo in združujejo. Čeprav bomo letos morali velikonočne praznike zaradi izredne situacije praznovati zgolj doma, verjamem, da šunke, potice in jajc ne bo manjkalo.

Vsak praznik ima svojo kulinarčno podobo in vsebino. V Sloveniji se pogosto pred prazniki, zlasti cerkvenimi, pogovarjamo o tradicionalnih jedeh. Pogosto povezujemo praznike z značilnimi jedmi in mnogi pričakujejo, da ima tako rekoč vsak praznik kar celo paleto značilnih jedi. »Med vsemi cerkvenimi prazniki je prav velika noč menda ohranila največ posebne razpoznavnosti tudi v praznični kulinariki,« pravi Janez Bogataj.

Pogovarjala sem se z dvema Lemberžankama, dr. Marjo Lorenčak Kiker, ki je leta 2018 napisala zloženko o tradicionalni leंबरški mlinčni potici ob razstavi leंबरških mlinčnih potic v muzeju Rotovž v Lembergu, in s Slavico Lorenčak, predsednico Turistično-kulturnega društva Lemberg, ki je dala idejo za razstavo in organizirala peko mlinčnih potic. Skupaj z leंबरškimi gospodinjami so z razstavo dokazali, da se trudijo za ohranjanje njihove tradicionalne kulinarike. Predstavili sta nam pomen velike noči in posebnosti kulinarike v njihovem kraju Lemberg. Nekoč je bilo pripravljanje potice poseben obred in tako je še danes. Gospodinje potico vedno pečejo s posebno skrbjo, lahko bi rekli, da je skoraj neke vrste ritual.

KAKŠEN POMEN IMA MLINČNA POTICA ZA VELIKONOČNE PRAZNIKE V VAŠEM KRAJU?

Slavica: K velikonočnim jedem, kot so šunka, hren, jajca in kruh, sodi tudi velikonočna mlinčna potica. Kakor že samo ime pove, pečemo mlinčno potico za veliko noč. Ker je okrogle oblike, simbolizira oziroma spominja na Jezusovo trnovo krono. V Lembergu je posebnost velikonočnega jedilnika prav mlinčna potica, ki je drugačna od tradicionalne orehove in ne sme manjkati pri velikonočnem zajtrku, pri katerem se zbere vsa družina. Kot mi je povedala moja tašča Anika Lorenčak, so mlinčno potico pekli samo ob veliki noči, zdaj pa je lahko mlinčna potica na mizi tudi ob drugih praznovanjih.

PO ČEM JE MLINČNA POTICA DRUGAČNA OD TRADICIONALNE OREHOVE POTICE?

Marja: Tradicionalna orehova potica in mlinčna potica se po pripravi precej razlikujeta, čeprav sta obe velikonočni in praznični jedi. Lemberška mlinčna potica je bogata, tako po sestavinah kakor po videzu. Je okrogla, visoka med 10 in 15 cm, tehta okoli 10 kg, sijoče zlato rumene barve in na vrhu zaključena kakor roža. Izvirna leंबरška mlinčna potica ima štiri mlince iz vzhajane testa ter jajčni sir iz štiridesetih jajc, mleka in žemljic, v katerega primešamo orehe, prelite z vročim mlekom, dodamo rozine, sladkor, limonino lupinico in rum po okusu.

V KATERIH KRAJIH JE ZNAČILNA MLINČNA POTICA, KJE JO PEČEJO?

Marja: Tak recept je znan le v Lembergu in njegovi okolici. Raziskovala sem, kakšno potico pečejo npr. v Šmarju pri Jelšah in drugod po bližnjih krajih. Tam so pekli mlinčno potico z enim mlincem iz vzhajane testa, z orehovim in skutnim nadevom. Podobno mlinčno potico z enim mlincem iz vzhajane testa pečejo v okolici Rogaške Slatine – na Rodnah. Taka potica spominja na »potratno potico«, ki jo mnogi zamenjujejo z izvirno mlinčno potico. »Potratna potica« ima namesto mlincev biskvitno testo, namazano s skuto in orehovim nadevom in spominja bolj na torto kot potico. Moji sestri Anka Novak in Cvetka Koražija se spominjata šolskih dni iz osnovne šole v Šmarju pri Jelšah, ko

so otroci po veliki noči prišli v šolo vsak s svojim kosom potice, le da mlinčne potice, kakršno smo imeli mi otroci iz Lemberga, ni imel nihče drug, ne iz Šmarja in ne okolice, ter je otroci niso poznali. Ta »zdaj že zgodovinska mlinčna potica«, kakor jo je imenovala Anika Lorenčak, se je ohranila v Lembergu in postala velikonočna kulinarčna dediščina.

OD KOD IZVIRA RECEPT ZA POTICO?

Marja: Ime potica najverjetneje izvira iz izraza povitica, tj. povita pogača (D. J. Ovsec 2010: 224). Vendar je leंबरška mlinčna potica bolj podobna pogači in ne orehovi potici, ki je drugače oblikovana, je zavita. Mlinčna potica je v pravem pomenu besede povita. Tudi po sočnosti se mlinčna potica približa bolj pogači in manj orehovi potici (J. Bogataj 2011: 95). Testo pri mlinčni potici je, kot pri pogači, raztegnjeno preko pekača, ki ga potegnemo navzgor z vseh strani, da pokrijemo mlince z nadevom (pogača je brez mlincev ima le skuto). Že samo ime pogača – potica nam pripoveduje o veliki starosti te jedi. Izvirala naj bi iz srednjega veka. V tistem času so potice pekli v samostanskih kuhinjah, od koder se je recept razširil med plemiške rodove, od tam pa med meščanstvo in šele za tem na kmečko prebivalstvo. Leta 1575 je Primož Trubar prvič omenil potico povitica; v 17. stoletju je o njej pisal Janez V. Valvasor, pozneje v 18. stoletju pa je v svoje Kuharske bukve recept zapisal Valentin Vodnik (D. J. Ovsec 2010: 224–227). V 20. in 21. stoletju sta o potici pisala Damjan J. Ovsec in Janez Bogataj. Pri slednjem prvič slišimo za ime kozjanska mlinčevka, ki jo pečejo na Kristan Vrhu (J. Bogataj 2011: 95). Ta je sestavljena iz dveh mlincev, jajčnega sira (osemnajst jajc), je brez dodanega kruha, rozin itd. Ni podatkov, da bi mlinčno potico v Sloveniji pekli drugje kakor v Lembergu in na ožjem območju Šmarja in Rogaške Slatine, čeprav se tudi tukaj recepti razlikujejo od kraja do kraja, včasih tudi od hiše do hiše. V Lembergu se je ohranila tradicija mlinčne potice, kakršno je pekla Anika Lorenčak. Prinesla jo je s Pečice, kjer je potico pekla že njena mati, Cecilija Svetelšek. Po ustnem izročilu naj bi mlado Cecilijo naučile peči mlinčno potico kuharice z vile Berthe von Suttner (1843–1914) iz Spodnjega Gabernika pri

Pečici. Anika je pekla mlinčno potico sedemdeset let. Takole je opisala zgodovino mlinčne potice: »Ta, že zgodovinska potica me spominja na moja zgodnja mlada leta. Moja mama, kakor tudi sosede so se skrbno pripravljale na peko velikonočne mlinčne potice. Spomnim se sosed, kako so druga drugo spraševale: »S koliko mlinci boš pa ti pekla potico?« Mama je ponosno odgovorila: »Ja s štirimi seveda!« In tako so jo pekle predavnimi leti moja prababica, babica, moja mama, sedaj pa jo pečem sama že 70 let, moje hčere 30 let in snaha 10 let. Velikonočna mlinčna potica se še danes peče po enakih receptih, seveda pa je danes boljša zaradi večje kakovosti surovin. Mlade gospodinje pa danes tu in tam rade spreminjajo recept, nalagajo jo z biskvitom in različnimi nadevi. To ni več tista prava mlinčna potica. Moja želja je, da bi naše mlade gospodinje ohranile to lepo velikonočno navado priprave mlinčne potice za poznejše rodove (Anika Lorenčak, 2008).

KDO VSE ŠE DANES POZNA IZDELOVANJE MLINČNE POTICE?

Slavica: Spominjam se pogovora z mojo taščo Aniko Lorenčak leta 2010, ko je za veliko noč spekla mlinčno potico in rekla: »Veš Slavica, potico pečem že od svojega 15. leta starosti in nikoli je še nisem izpustila.« Hvaležna sem ji za te besede. Gospodinje in članice Turistično-kulturnega društva v Lembergu ohranjamo tradicijo peke mlinčne potice po originalnem leंबरškem receptu. Znanje peke potice prenašamo na mlajše rodove in tako skrbimo, da se tradicija ohranja.

Marja: Cvetka Koražija je prenesla mlinčno

potico iz Lemberga v Rogaško Slatino, kjer jo ohranjajo članice društva Gaja ter jo promovirajo na vseh sejmi in razstavah po Sloveniji in tujini. Povedale so, da takšne mlinčne potice ne pozna nihče drug. V Lembergu jo pečejo vse gospodinje, saj pri nas velika noč brez mlinče potice ni prava velika noč.

Slavica: Jaz sem se naučila peči potico od moje tašče Anike Lorenčak. Prvič sem jo spekla za veliko noč leta 1996. Od takrat jo pečem vsako leto. Hvaležna sem, da sem se lahko naučila ohranjati to kulinarično dediščino in jo zdaj prenašam na mlajše rodove ter predstavljam turistom. Tudi letos jo bom za veliko noč bom spekla, čeprav je situacija precej drugačna in nas je doletela ravno v tem času, ko se pripravljamo na največji krščanski praznik.

KAKŠEN POMEN IMA MLINČNA POTICA ZA DEDIŠČINO?

Marja: Posebnost kulinarične dediščine v našem kraju, ki ohranja vez s tradicijo,

se prenaša iz roda v rod in utrjuje zavest o kulturni identiteti posameznika in skupnosti. To je leंबरška mlinčna potica.

Slavica: Lemberška mlinčna potica je značilna slovenska praznična jed, ki jo pripravljamo ob največjih praznikih, predvsem veliki noči. Ker je za mnoge Slovence velika noč najpomembnejši družinski praznik, so s potico povezani številni spomini na dom in člane ožje družinske skupnosti. Prav ti spomini so ključni za prepoznavanje in ohranjanje kulturne dediščine ter utrjevanje identitete. Nekoč mi je moja svakinja dr. Marja Lorenčak Kiker, ki živi v Ameriki, napisala: »Že letos se veselim drugega leta, ko bom prišla domov ravno za veliko noč! Razbija mi srce, ko pomislim na velikonočni zajtrk doma v Lembergu. Ni boljšega na svetu, kot je ta dan doma z dragimi domačimi. Uroš, tvoje klobase, šunka, pa Slavica tvoja mlinčna potica, ki je natanko takega okusa, kakor je bila mamina.« Ta zapis nam pove, kako pomemben del dediščine

je naša lokalna hrana. Pa ne samo to, tudi naravno okolje in zdrav način življenja ter bivanja ima velik pomen za ohranjanje avtentičnosti neke lokalne skupnosti.

ALI JE MLINČNA POTICA ZAŠČITENA S POTREBNIM CERTIFIKATOM?

Slavica: Pogovarjamo se, da bi jo zaščitili.

KAKO SE V VAŠEM KRAJU POVEZUJE DEDIŠČINA IN KULINARIKA?

Slavica: Lemberg ima odlična izhodišča, s katerimi bi lahko povezovali dediščino in kulinariko. V bistvu ju tudi že povezujemo, saj je kulturna dediščina vse tisto, kar pride z načinom pridelave, predelave, z navadami in prevzetimi recepti prejšnjih generacij. Vse to lahko črpamo iz bogate zgodovine našega starega Lemberga, ki je pravi še neodkriti zaklad. Dandanes turisti vedno bolj povprašujejo po turističnih proizvodih, s katerimi doživijo preteklost, se srečajo s postopki, ki so jih uporabljali včasih in tako začutijo del kulturne dediščine, ki se odraža skozi življenja ljudi. Kulinarčno in kulturno dediščino ter vrednote starega trga Lemberg ohranjamo z raznimi dejavnostmi. V ta namen organiziramo različne prireditve, kulturne dneve za otroke in odrasle, kulinarčne razstave, našo kulinariko in zgodovino kraja predstavljamo na sejmih. V kraj prihaja tudi vedno več turistov, ki želijo poleg bogate zgodovine spoznati tudi našo kulinarčno posebnost, to je leंबरško mlinčno potico, ki postaja že prepoznavna. Letos smo v društvu že vse organizirali za drugo razstavo o velikonočni leंबरški mlinčni potici, vendar smo jo žal morali odpovedati. Bo pa zato drugo leto.

LEMBERŠKA VELIKONOČNA MLINČNA POTICA

TESTO ZA ŠTIRI MLINCE

80 dkg bele moke
½ l mleka (oz. po potrebi dodajaš)
5 jajc
kvas (eno kocko svežega kvasa)
limonina lupinica
4 žlice masla
12 dkg sladkorja
malo soli

NADEV

8–10 velikih belih žemelj
1 kg zmletih orehov, ki jih popariš
z 1 ½ l vrelin mlekom
40 jajc + 2 l mleka
sladkor po okusu
limonina lupinica
vaniljev sladkor
cimet
kisla smetana
sladka smetana
rozine
1 dcl ruma

PRIPRAVA MLINCEV

V margarino oz. maslo zmešaš 4 rumenjake in eno celo jajce. Beljak ločiš posebej v posodo. Nato dodaš sladkor, dodaš limonino lupinico – naribano in toplo mleko s kvasom, ki ga pripraviš tako, da zmešaš kvas, 5 žlic toplega mleka in 1 žlico sladkorja. Pustiš 15 minut, da vzhaja. V moko narediš jamico in vanjo vliješ vzhajan kvas in ostale sestavine, margarino, sladkor ... S kuharico dobro premešaš in pustiš vzhajati. Nato razdeliš testo na 4 enake dele, razvaljaš v mlince. Medtem ko

pečeš prvega na 200 °C, pripraviš drugega in tako naprej. Pečeš približno 10 minut. Pečeš tako dolgo, da je mlinec zlato rumene barve. Ko jih jemlješ iz pečice, jih pokriješ s platnenim prtom.

PRIPRAVA NADEVA

Posodo, v kateri pečeš jajčni sir (jajca, mleko, žemlje), najprej namastimo z maslom. Žemlje na tanko narežeš, jajca in mleko zmikšaš in s tem preliješ žemlje. Postaviš v ogreto pečico na 200 °C in pečeš 1 uro. Ko je sir pečen, ga pustiš, da se malo ohladi. Iz tega sira potem narediš nadev: dodaš poparjene orehe, sladkor po okusu, limonino lupinico, vaniljev sladkor, cimet, kislo smetano, sladko smetano in rozine. Seveda pa ne smemo pozabiti na rum.

TESTO ZA AVBO IN PRIPRAVA POTICE ZA V PEČ

To je enako kvašeno testo kot za mlince. Ko je testo vzhajano, ga razvaljaš, položiš na pekač (pravokoten ali okrogel), tako da testo visi preko robov pekača. Nato testo namažeš z nadevom (ne testa, ki visi preko pekača), položiš nanj prvi mlinec, na katerega spet namažeš nadev in tako dalje. Potem poviješ potico v avbo, da testo, ki visi preko pekača, potegneš z vsake strani na vrh potice. Preden daš potico v pečico, jo z roko namažeš s stepenim jajcem in nekajkrat prepikaš z vilico. Potico pečeš eno uro in pol na 180 °C.

Prosili so me za par spodbudnih besed za Šmarčane v teh precej drugačnih časih, pa sem rekla, da se z veseljem javim. Vendar zdaj ugotavljam, da sploh ne vem, kaj predlagati oz. zakaj bi moje besede sploh kogarkoli spodbudile. S komerkoli se pogovarjam – vsak se počuti drugače; eni so ujeti, drugi svobodni. Eni imajo sveže ideje za nov način življenja, drugi so obupani nad prihodnostjo, spet tretji se obremenjujejo s teorijami zarot. In bolj ko razmišljam, bolj se mi zdi primerno spodbuditi so-človeka (ne samo soobčana ali sodržavljana), da najdemo motivacijo in upanje v samemu sebi, če lahko. Bolj kot se počutimo, da nas te nepričakovane razmere omejujejo, bolj naj nas to spomni in uči, kako zares svobodni smo sicer. Ob misli, da lahko gre še vedno velika večina Šmarčanov vsak dan na svež zrak ali pokukat skozi okno svojim najdražjim in pripravi obrok za vso družino kar iz domačega vrta, je kar lažje zadihati. Na premnogih krajih po svetu so te malenkosti nemogoče. Ostanimo doma. Ti v tvojem, jaz v svojem. Hvaležni, ker dom imamo. Delajmo, če/kar in ker lahko. Le s tem zares pomagamo tistim soobčanom, ki zares potrebujejo pomoč in tistim, ki kljub nastali situaciji zdravijo bolezn, stojijo za lekarniškimi pultom, prodajajo hrano in najnujnejše produkte, dostavljajo pošto, čistijo javne prostore in odvažajo naše smeti.

Kot je reklo že veliko ljudi pred mano: "Šmarje, mate vi to!"

MAJA SLATINŠEK

Slovenija in svet sta se znašla v okoliščinah, kakršnih večina niti približno ne pomnimo. Ulice, trgovine in lokali samevajo, večina podjetij je prilagodila svoj način dela in stike med ljudmi, z bližnjimi se srečujemo samo še po telefonu in drugih elektronskih poteh. Šmarje pri Jelšah, ki je moj dom in dom moje družine že skorajda desetletje, kar vedno s ponosom povem, se z nastalimi okoliščinami spopada še malce bolj kot številni slovenski kraji. Vendar prav Šmarje pri Jelšah že od začetka dokazuje, da se s tem zna spopasti in se zaveda pomena sprejetih ukrepov. Šmarčani se radi družimo in smo tesno povezani, znamo pa tudi poiskati svetlo plat v vsaki situaciji. Vsi bomo znali ta čas izkoristiti, da ga čim lepše preživimo z družino, morda kaj postorimo doma in okoli doma, ali pa prosti čas izkoristimo za vse tisto, kar bi radi počeli, pa nam sicer zmanjka časa. Vsi se zavedamo pomena trenutnih ukrepov in vsi se zavedamo, da bo samo z doslednim upoštevanjem teh ukrepov mogoče življenje vrniti v ustaljene tirnice. In seveda zaščitimo najbolj ranljive med nami. Tudi vsi muzikantje si močno želimo, da se vrnemo med ljudi in vikende popestrimo z glasbo. Sedaj se še bolj zavedamo, koliko nam pomeni glasba in nastopi. Kot pravijo, brez poslušalcev glasba ne bi obstajala. Ostanite doma in ostanite zdravi.

Upam, da se kmalu vidimo na kakšnem odru.

MATIC SUPEVEC

Dragi bralci.

Člani Kvarteta Pušeljci si prizadevamo, da v težkem obdobju, ki ga trenutno vsi preživljamo, ne bi pozabili na lepoto glasbe.

Pomembno je, da na svojih poteh ostanemo preudarni in da znamo poiskati tudi kakšne drobne lepote, ki nas razveseljujejo. Morda je zdaj čas, da se kdo izmed vas nauči igrati na kak nov instrument. Zagotovo je čas, da opravimo vse tisto, kar odlagamo že tedne, mesece ali leta.

Čas je, da v tišini pogledamo vase in se ne pustimo prestrašiti. Naj bo vaša družina vaša opora in naj se vaše vezi še bolj utrdijo. Ko pa si zaželite glasbe, pa nas obiščite na naših socialnih omrežij.

**Pozdravljamo Vas,
KVARTET PUŠELJC**

Zadnje tedne vsak dan skrbno spremljam potek epidemije v svetu in v Sloveniji, še posebej pa v mojem rojstnem Šmarju.

Za poročanje moram pohvaliti domače medije na čelu s portalom Kozjansko.info, ki po mojem mnenju v Sloveniji najbolj ažurno in korektno po urah poroča o stanju epidemije v Šmarju in Sloveniji nasploh.

Skupaj s Šmarčani sem zaskrbljen in užaloščen ob naraščajočih številkah okuženih, obolelih, še posebej me prizadenejo smrti. Spremljam tudi, s kakšnimi napori in predanostjo rešujejo situacijo župan s sodelavci, štab civilne zaščite, zdravstveni delavci, zaposleni v domu upokoјencev, šolniki, prostovoljci in mnogi drugi, za katere niti ne vem. V vzpodbudo pa bi spomnil, da je Šmarje v preteklosti doživelo in preživelo že marsikatero nesrečo. Na kugo ob koncu 17. stoletja spominja cerkev svetega Roka, mnogi pa se še spomnimo potresa v letu 1974. Tudi takrat ni bilo lahko! Hude preizkušnje pa so vedno bile tudi priložnost za poglobljene poglede vase in za načrte, kako izboljšati našo skupnost.

Lep pozdrav in ostanite zdravi.
JAN CIGLENEČKI

Človek ima v življenju možnost izbire za marsikaj. Rojstni kraj pa je nekaj, kar je za nas izbrano, tako kot naše telo in družina, tukaj nimamo izbire. In kadar koli sem imel možnost prepotovati zunanje in notranje svetove, sem vedno s sabo nosil to svoje jedro. Kdor je raziskovalec po duši, razume in čuti, o čem je govora. Saj je tisti, ki išče resnico, v sebi in svetu, podvržen zahtevnim preizkušnjam, ko se lahko zanaša le na lastne instikte, pogum, osredotočenost, voljo do življenja, notranjo moč, zaupanje in mirnost. Vse to so lastnosti, ki so me izoblikovale tam, kjer je doma moja duša, družina in prijatelji. Velike preizkušnje srečajo samo tiste, ki jih zmorejo premagovati, z njimi rasti v boljše ljudi in skozi dejanja kazati vzor drugim. Moje misli so z vsemi ljudmi iz mojega rojstnega kraja, vem, da smo združeni, vztrajni in neustrašni. To je Šmarje in takšni smo ljudje od tu.

KRISTJAN GUČEK

ZAPUŠČINA ALOISA HERGOUTHA NA SLADKI GORI

Mateja Žagar, bibliotekarka,

DOMOZNANSKA ZBIRKA KNJIŽNICE ŠMARJE PRI JELŠAH

*Na hribu nad Sladko Goro
stoji v objemu gozdov majhna
prikupna hiška pokrita s
slamo. Ko se vzpenjaš proti
njej, postajajo besede iz
Hergouthovega romana Mesec
med jablanami resničnost.
Zliješ se s pisateljevimi čustvi
in za trenutek se ti zazdi, da iz
hiške z majhnimi okni in sveže
pobeljenimi zidovi še diši po
topli pečenki. Komaj čakaš, da
boš okusil vino, orehe in jabolka,
ki jih ponuja prijazni gostitelj.
Rahel veter, tiho žuborenje
studenca in temna senca oreha
pa položijo vate tisto prijetno*

*spokojnost in lepoto, ki ju
občutiš le ob prihodu domov.*

AVSTRIJSKI PESNIK IN PISATELJ SLOVENSКИH KORENIN

Priznani avstrijski pesnik in pisatelj Alois Hergouth se je rodil 31. maja 1925 in umrl leta 2002 v Gradcu. Njegova mama Ana Dobnik je bila doma s Sladke Gore, oče Franc Hergouth pa iz Slivnice pri Mariboru. V mladosti sta se podala na delo v Gradec, kjer sta si ustvarila družino. Alois je bil zadnji izmed enajstih otrok, ki so kmalu izgubili očeta. Življenje v revni graški ulici priseljencev iz takratne spodnje Štajerske je bilo vse prej kot lahko. Vseeno

se je Hergouthova mati po tragični moževi smrti odločila ostati v tujini, o svojem rojstnem kraju pa je otrokom pripovedovala številne zgodbe. Njena želja po domu in domači hiši se je tiho naselila v srce Aloisa Hergoutha, ki je po mamini smrti prvič obiskal njen rojstni kraj. Bratranec Jurij, ki je živel v bližini materine rojstne hiše, mu je na Pečici nad Sladko Goro zapustil svojo hiško, studenec, vinograd, travnik, njivo, drevje in spomine na pretekle rodove.

HERGOUTHOVA POT

Po končani gimnaziji leta 1943 je bil Alois Hergouth mobiliziran v vojsko. Leta 1945 je bil ujet, po daljšem bivanju v delovnem taborišču pa je iz ameriškega ujetništva pobegnil. Do konca vojne se

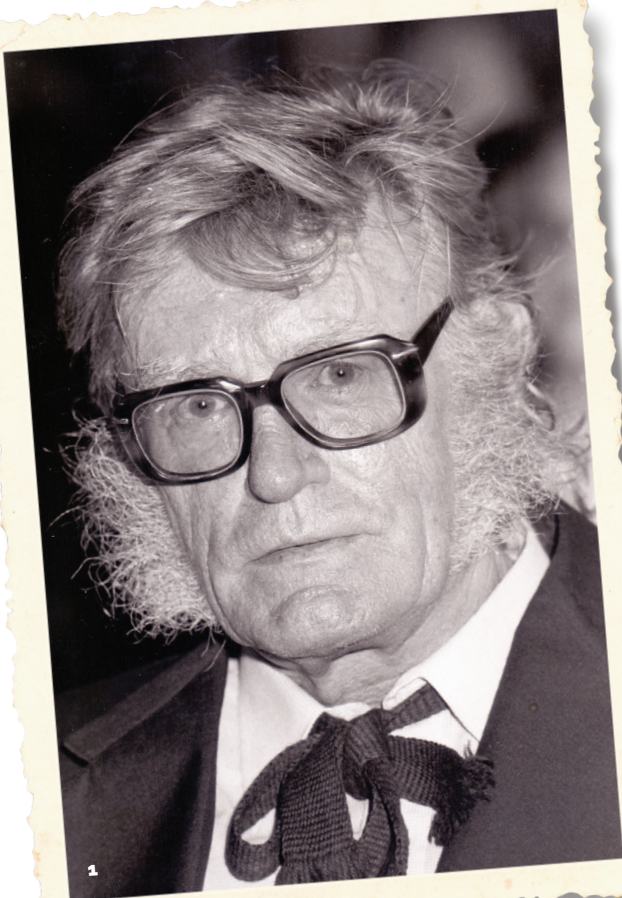
je skrival v neki vasi na Saškem. Po vojni se je vpisal na univerzo, vendar je študij zaradi finančne stiske kmalu opustil in se zaposlil kot novinar. Pisati je začel že med vojno, predvsem pesmi, v katerih je izpovedoval svojo stisko. Kasneje je študij etnologije nadaljeval in leta 1961 doktoriral. Vrsto let je bil asistent na etnografskem oddelku graške univerze. Bil je soustanovitelj umetniškega društva Forum Sadtpark v Gradcu, ki je takrat predstavljal žarišče sodobnih umetnikov glavnega mesta avstrijske Štajerske in se povezoval tudi s slovenskim kulturnim prostorom. Zaradi zdravstvenih razlogov se je leta 1978 upokojil in se popolnoma posvetil svojemu literarnemu delu in Sladki Gori.

ČASTNI OBČAN OBČINE ŠMARJE

V letih, ko je Alois Hergouth pogosto zahajal na Sladko Goro, je spoznal tudi bližnje Šmarje in Šmarčane. V čitalnici šmarske knjižnice so leta 1987 pripravili literarni večer in srečanje s pisateljem in pesnikom Aloisom Hergouthom, kjer so predstavili njegove pesmi in knjigo Mesec med jablanami. Večer je vodil Kajetan Kovič, mariborski pesnik in pisatelj, Hergouthov prijatelj in prevajalec njegovih del. Leta 1991 pa je Skupščina občine Šmarje pri Jelšah Aloisu Hergouthu podelila naziv »Častni občan«.

MESEC MED JABLANAMI

Za svoje delo je Alois Hergouth prejel več literarnih nagrad, pesniška zbirka Sladka gora pa mu je leta 1965 prinesla Roseggerjevo nagrado za življenjsko delo. Zbirka, katere pesmi govorijo o pesnikovem sorodniku Juriju in Sladki Gori, je ena prvih poskusov dvojezične izdaje pesniške zbirke na Slovenskem. Njegove pesmi so bile prevedene v številne jezike. Alois Hergouth je v svoji knjigi Mesec med jablanami leta 1983 zapisal spomine na svoje otroštvo v Gradcu, o doživetjih med vojno in ljudeh ter življenju na Sladki Gori,

kjer je po upokojitvi preživel veliko časa. Hergouth slovenskega jezika ni obvladal, zato je njegova dela prevajal Kajetan Kovič, ki je bil pogosto njegov gost na Sladki Gori.

ODLOMEK IZ KNJIGE MESEC MED JABLANAMI

»Zdaj sem bil kakor Jurij pogosto sam v hiši, ki mi jo je zapustil. Ob tem se pritaknejo človeku nenavadne misli, ki so jasne in oprijemljive, a si jih vendar ne upa domisliti do kraja. Hodiš kot v sanjah, zmeraj isto pot od vrat do studenca, greš okrog hiše, se lotiš tega in onega. Ne čez dan ne čez noč ne utihne voda. Mrmra in šumi kot pogovor. Ne da bi vzdignil pogled, vidiš drevje, hišo, okna vidiš z listjem in vejami razprostrto pokrajino, ki v mehkih valovih odteka na jug, zmeraj dalj v dihajoče prostore. Svetloba je zmeraj drugačna, zmeraj drugačne pritekajo barve z neba in senčijo tisočoblično zelenje. Orehe na pobočju pred hlevom poznaš že do zadnjega vrha. Zdi se, kot da rasejo s tabo, kot da je zunaj kože, oči, ušes še nekaj, kar bi se rado tesno približalo. Vrseš se. In potem rase v tebi, zeleni, zacveti in daje sadove.«

ZAPUŠČINA

Konec 19. stoletja je veliko ljudi z revnega slovenskega podeželja iskalo boljše možnosti v večjih tujih mestih, celo v Ameriki. Zapustili so svoje domove, domačije, svoje domače, vendar so v srcih vedno nosili breme zapuščenega doma. Otroci, ki so se rodili v tujini, tega bremena niso poznali. Njihov dom je bila hiša, ulica, prostor, v katerem so živeli. Alois Herhouth je začutil materino breme iz zgodb, ki mu jih je pripovedovala o domačem kraju in sorodnikih. Počasi je polagala vanj svojo zapuščino, čeprav se tega ni zavedala. Okoliščine so hotele, da je Alois po njeni smrti obiskal Sladko Goro in tam našel svoj dom. Slovenec rojen v Avstriji, ki ni govoril slovensko, je tako povezal svoji dve domovini. Njegova hiša na Sladki Gori ohranja bogato zgodbo človeka, priznanega avstrijskega pesnika in akademika, Slovenca, ki je našel svojo dediščino in jo prepustil nam, da jo ohranimo.

FOTOGRAFIJE IZ ARHIVA KNJIŽNICE ŠMARJE PRI JELŠAH

- 1 Alois Hergouth, 1990.
- 2 Hergouth in Kovič na prireditvi v Knjižnici Šmarje leta 1987.
- 3 Hergouth prejema naziv Častnega občana leta 1991.
- 4 Hiša Aloisa Hergoutha na Pečici.

VIRI

Hergouth, A. *Mesec med jablanami*, 1983.
Kovič, K. *Alois Herhouth in Sladka gora*, 1995.
Lorenčak Kiker, M. *Vloga lokalnega muzeja pri oblikovanju identitete kraja: primer muzeja na Rotovžu v Lembergu*, 2016.

KOLIKO STA SI SORODNA FILM IN LITERATURA?

ŽIGA PLANINŠEK

Šmarski ljubitelji filma in kulture,
pozdravljeni.

Prepričan sem, da ste v prejšnji številki naših novic našli marsikatero idejo za kratkočasenje in spoznavanje filmov, za katere sicer ne bi našli priložnosti za ogled. Prepričan pa sem tudi, da ste v teh dneh posegli še po kakšnem knjižnem delu. Morda ste odkrili nov roman ali kratko zgodbo, po kateri je nastal scenarij ali pa ste izbrali drugo pot in ste končno našli čas, da ste prebrali knjigo, po kateri je bil posnet vaš najljubši film. Lahko, da ste ob tem že sami začeli razmišljati o podobnostih in razlikah med literaturo in filmom, kar bo moja današnja tema. Dotaknil se bom osnovnih dejstev, ki kažejo, da lahko med literaturo in filmom povlečemo lepo število vzporednic.

Začnimo z najbolj očitnim, s primerjavo načinov posredovanja informacij bralcu oziroma gledalcu. To je področje, ki obe področji ustvarjanja najbolj združuje in razdvaja hkrati. Pogosto je slišati kaj podobnega kot: »Knjiga je bila stokrat boljše kot film!« Ali pa filmofil trdi: »Nikoli si ne bi mislil, da bo film tako natančno prikazal dogodke iz knjige!« Zakaj je temu tako? Najbolj preprosto se dejstvo pojasni s tem, da se zadevo primerja z jeziki in tako **govorimo o jeziku literature in**

jeziku filma posebej. Literatura se izraža skozi besedo, film pa je izrazito vizualno doživetje. Zelo dobro si lahko zamislimo koliko odstavkov je potrebno, ko beremo knjižno delo, da nam avtor slikovito opiše prostor dogajanja in kako elegantno v nekaj trenutkih to stori film, ki nas takoj postavi v poljuben prostor. Po drugi strani pa filmski jezik peša, ko je potrebno poglobljeno prikazati misli lika. V dobri literaturi se v njegovo stanje hitro vživimo, zgolj na podlagi napisanega si sami ustvarimo našo predstavo o notranjem stanju lika. Pri filmu je drugače. Kljub temu da imamo vizualno lik že izrisan, za prikaz njegovega čustvenega stanja potrebujemo dodatne komponente. Ne zadostuje, da liku samo položimo besede v usta v obliki monologa ali pogostejše dialoga, ki je velikokrat še predolg in suhoparen. Pri filmu je treba čim več pokazati skozi aktivnost lika. Tako igralec skozi igro oživi lik in s tem zlepi vrzel med napisanim in prikazanim. Literatura je opisna in s tem vzdraži našo domišljijo. Za ilustracijo si predstavljajmo lik romana, ki je vesel in ima temu primerne misli. Najdemo napisane vrstice v smislu: »Bil je vedre volje. Razmišljal je o čudovitem vonju gozda, ki ga je obdajal ...« Kot bralec se hitro vživimo v čustvo in zdaj morda pričakujemo opis gozda, da bi se znašli v okolju zgodbe. Če to sceno prestavimo v film, pa bi gozd in atmosfero imeli opisano v nekaj sekundah, sploh, če sliki dodamo še primerne zvoke in glasbo, medtem ko bi za to, da bi gledalec zaznal, da je lik dobre volje in razmišlja o vonju gozda, navadno potrebovali kaj več, kot da pokažemo le lik, ki se smeji in sedi na štoru. Seveda gre za ilustracijo, a želim pokazati na temeljno razliko v načinu izražanja pri literaturi in filmu. Pogosto pa se pripeti, da je posamičen filmski dogodek prikazan s tolikšno živostjo, da ga je nemogoče

prenesti v pisano besedo. Predvsem so tu dogodki plesa ali vse, kar vsebuje veliko gibanja. Predstavljajte si priljubljen akcijski film ali muzikal, po katerem bi napisali knjigo. Kako bi mu primanjkovalo občutka gibanja.

V klasičnem dojemanju želimo tako skozi literaturo kot skozi film podati zgodbo in za dosego istega cilja moramo uporabiti drugačne prijeme. Prednost literature je zopet, da ima na razpolago za pripovedovanje več časa kot film (serije so tu zopet nekoliko drugačna zadeva), v filmu pa morajo biti besede, ki jih liki izrekajo, čim bolj verjetne in blizu vsakdanjega govora, film ima tudi privilegij uporabe glasbe in vseh zvočnih atmosfer, s čimer nadgradi pomanjkanje verbalnega. Omenimo tudi filmsko montažo, ki med seboj združuje kadre, prizore, sekvence in s tem dodatno obvladuje filmski čas. Pri literaturi si lahko predstavljamo to funkcijo z uporabo ločil, odstavkov in poglavij. Če pogledamo zgodovinsko, sta literatura ter seveda tudi gledališče veliko mlajša medija kot film, zato nas razlika v jeziku posameznih medijev tudi ne preseneča preveč. Si pa, kot ena izmed mlajših umetnosti, film izposoja načine izražanja pri ostalih umetnostih, zato se ga je tudi oprijel vzdevek sedma umetnost, kar film oriše kot konglomerat ostalih zvrsti umetnosti.

Film in literatura sta si torej hkrati v sorodu in hkrati različna, želim vam, bralci, da najdete navdih za raziskovanje. Uživajte v vsakem prizoru in prebrani strani.

MIA BRED A

Mia Šuc je šestošolka in vestna članica Netka, ki ima za seboj tri uspešne gledališke prestave. Poleg igre, jo izjemno veseli igranje klavirja in petje. Svoj prosti čas pa vedno tudi rada nameni druženju s prijatelji.

Breda Vrešak, aktivna članica Društva vinogradnikov in kletarjev Trta in šmarske Univerze za tretje življenjsko obdobje. Svoj prosti čas pa rada zapolni tudi z vrtnarjenjem, preživljanjem časa v naravi in druženjem s prijatelji.

Bližajo se velikonočni prazniki, ki jih bomo letos, kakor kaže, preživeli drugače, kot smo navajeni. Kako ste te praznike preživeli v preteklih letih?

MIA: Za velikonočne praznike se večinoma družimo s sorodniki. Že na veliki petek z bratom in mami barvamo pirhe, saj jih na veliko soboto že zgodaj dopoldne skupaj s šunko, kruhom, hrenom in potico odnesemo v cerkev sv. Roka k blagoslovu. Tam se nam pridruži še teta. Po blagoslovu gremo vsi skupaj k babici, mamini mami. Še prej pa očka in brat neseta v Šmarje k župnijski cerkvi lesno gobo, ki jo potopita v blagoslovljen ogenj, nato pa z njeno pomočjo blagoslov poneseta prababici Vidi in domov. Na veliko noč gremo k otroški maši, potem pa na velikonočni

zajtrk k sorodnikom po očkovi strani. Po zajtrku dedi in babi organizirata lov za velikonočnimi jajci okrog hiše. Mene, brata in moja bratranca je to zmeraj najbolj navdušilo. Sedaj, ko sem starejša, pa kakšna presenečenja pripravim tudi sama.

BREDA: V preteklih letih sem velikonočne praznike preživela v krogu družine, prijetnih prijateljev in sosedov.

Prazniki so med drugim tudi tisti vezni člen, ko se pod eno streho dobijo različne generacije, in sicer strici, tete, nečaki, vnuki, starši, bratrance itd. Letos to žal v tem času ne bo mogoče. Kako nameravate ta čas preživeti letos?

MIA: Ker moramo letos ostati za štirimi stenami, bom lov na velikonočne pirhe priredila kar sama. Ker imamo srečo, da živimo na vasi, se lahko s kužkom potikamo okrog hiše, valjamo po travi in se zelo zabavamo na svežem zraku. Če pa dežuje, na plano potegnemo družabne igre in se zabavamo na tak način. Ker to počnemo že ves čas samoosamitve, bomo tako gotovo preživeli tudi letošnje velikonočne praznike.

BREDA: Letos bomo praznovali malce drugače. Vsekakor brez druženj, obiska cerkve, brez žegna, samo v ožjem družinskem krogu.

Nikakor pa ne moremo mimo, brez da bi pomislili na bogato obložene mize s šunko, domačim kruhom, pekočim hrenom, pisanimi pirhi in slastno potico.

Bo letos na vaši mizi kaj drugače?

MIA: Na naši mizi bo zagotovo potica, saj je babica že napovedala, da jo bo spekla. Kruh vedno speče očka, za ostalo pa poskrbi mami. Doma imamo zelo zanimive kokoške, ki ležejo celo zelena jajca, tako da bodo na mizi tudi ta. Torej bo na mizi skoraj enako kot lani, le za mizo nas bo manj.

BREDA: Hrana in vse sladice bodo seveda ostale kot ponavadi. Ne bom pa osebno nosila pisanke svojim sorodnikom in prijateljem, ampak jo bom poslala kar po pošti.

Verjamem, da bo vsak naredil vse po svojih močeh, da se bodo tudi letošnji prazniki razlikovali od navadnega vsakdana. Česa se letos najbolj veselite?

MIA: Letos se najbolj veselim tega, da bom sama pripravila lov za velikonočnimi jajci in s tem presenetila očka, mamico in mlajšega brata. Upam, da se bodo zelo zabavali. Čeprav nam nič ne manjka, tudi če smo sami štirje, pa bomo med prazniki gotovo pogrešali sorodnike. Zato jim bomo telefonirali ali se z njimi videli prek video povezav, babici in stricu, ki živita v sosednji hiši, pa bomo pomahali čez balkon. Upam le, da bodo vsi zdravi.

BREDA: Veselim se, ko bomo imeli v nedeljo zjutraj svečan zajtrk, šunko, jajčka, hren, potičko, in okrašeno mizo s svečkami, podobico in križem.

Špela Rožman

LITERARNI IN LIKOVNI NATEČAJ

Vabimo Vas, da **vsak ponedeljek, sredo in petek** spremljajte objave na Facebook strani Javnega zavoda za turizem, šport in mladino Šmarje pri Jelšah, kjer objavljamo **Šaljive zgodbe o Lemberžanih**. Na temo ene izmed objavljenih zgodb nam pošljite pesem, zgodbo, risbo, ali sliko. Rok oddaje je v **soboto, 18. 4. 2020**, do polnoči na e-naslov: spela.rozman@tsm-smarje.si.

V nedeljo, 19. 4. 2020, bomo objavili vse izdelke in razglasili zmagovalca! Želimo vam veliko smeha ob branju in spoznavanju Lemberžanov! P. S. Morda so kakšno zgodbo podtaknili v časopis za pisanko.

KNJIŽNICA
ŠMARJE PRI JELŠAH

Brezplačen vpis v knjižnico za branje e-knjig

Zaradi epidemije ostaja Knjižnica Šmarje pri Jelšah, vključno z enotami Podčetrtek, Kozje, Lesično in Bistrica ob Sotli, do nadaljnjega zaprta. To pomeni, da gradiva, ki ga imate doma, ne morete vrniti, prav tako si ne morete izposoditi novega. Gradiva ne morete naročati in opravljati rezervacij zanj. Tisti, ki vas rezervirano gradivo v knjižnici že čaka, si ga boste lahko izposodili, ko bo knjižnica ponovno odprta, za vaše izposojeno gradivo pa v tem času zamudnina ne bo tekla.

Verjame, da v teh dneh mnogi med vami bolj kot kaj drugega pogrešate knjižnico in knjige. Vsi, ki ste včlanjeni v našo knjižnico, pa lahko dostopate do e-knjižnice in tako potešite svojo vedoželjnost. Dostop do e-knjižnice imate tudi tisti, ki vam je v tem času potekla članarina ali imate dolg. Prav tako lahko vsi člani obiščete spletni portal **BIBLOS**, kjer si lahko izposodite e-knjige. Potrebujete le številko članske izkaznice in geslo. Če ste svoje geslo pozabili, ga lahko ponastavite na povezavi: bit.ly/2R4oOZ1.

SEZNAM E-KNJIG IN DRUGIH E-UIROV

- **BIBLOS:** www.biblos.si;
- **VEČER:** bit.ly/KSPJ-Vecer;
- **PRESSREADER** (Dnevnik, Nedeljski, tuje revije in časopisi): bit.ly/KSPJ-PressReader.

V KNJIŽNICO Z BREZPLAČNIM SPLETNIM VPISOM

E-knjižnica je na voljo članom naše knjižnice. Če ne prej, je zdaj gotovo primeren trenutek, da postanete naš član in pridobite vse ugodnosti, ki vam bodo v samoosamitvi prišle nadvse prav. Knjižnica Šmarje pri Jelšah v teh izrednih razmerah omogoča brezplačen spletni vpis. Če še niste član naše knjižnice in bi to radi postali, lahko to storite kar takoj. V knjižnico se lahko brezplačno včlanite preko spleta in si zagotovite dostop do portala Biblos ter drugih e-virov. Spletni vpis lahko opravite na povezavi: <https://plus.si.cobiss.net/opac7/rsu>, če pa pri tem potrebujete pomoč, obiščite spletno mesto: <https://bit.ly/2xzn43f>. Brezplačno članstvo ter dostop do portala Biblos in e-virov je omogočeno le v trenutnih izrednih razmerah, ko so knjižnice zaprte. Nato se bo članstvo prek spletnega vpisa prekinilo, razen pri tistih, ki boste želeli ostati člani in boste v knjižnici poravnali ustrezno članarino. Upamo, da vas bo čim več!

Za vse informacije in pomoč smo za vas dosegljivi vsak dan od 8:00 do 14:00 ure na telefonsko številko **03 817 15 54** ali po elektronski pošti na naslovu info@s-je.sik.si.

PRIREDITVE IN DOGODKI SE SELIJO NA SPLET

V času zaprtja knjižnice in kulturnega doma vas vabimo, da nas spremljate na našem Youtube kanalu in Facebook straneh, kjer pripravljamo video pravlјice, predavanja, vadbe in druge vsebine, ki jih se sicer odvijajo v našem zavodu v okviru univerze za tretje življenjsko obdobje, psiholoških večerov in drugih dejavnosti. Ob ponedeljkih našem Youtube kanalu lahko prisluhnete pogovoru z dr. Karlom Gržanom, ob torkih in petkih pravlјicam za otroke, ob sredah gostom psiholoških večerov, ob četrtnih nasvetom zeliščarke, ob petkih se pridružite vadbi joge ... Vsebine bomo, v sodelovanju z našimi predavatelji in mentorji, še dopolnjevali.

Ostanite zdravi in preživite čas karantene mirno, kvalitetno in skupaj.

Kolektiv JZ Knjižnica Šmarje pri Jelšah

BIBLOS

www.biblos.si

ČASOPIS VEČER

bit.ly/KSPJ-Vecer

PRESSREADER

bit.ly/KSPJ-PressReader

YOUTUBE KANAL

bit.ly/KSPJ-youtube

FACEBOOK

@ knjiznica.smarje
@ kino.smarje
@ utzosmarjeprijelsah
@ muzej.baroka
@ knjiznicabistricaobsotli
@ knjiznicakozje
@ knjiznicapodcetrtek

Prilagojeno delovanje točke SPOT – Razvojna agencija Sotla

V času epidemije COVID-19 je delovanje točke SPOT na Razvojni agenciji Sotla spremenjeno. Še vedno nudimo strokovno pomoč na različnih področjih v obliki informiranja in svetovanja za potencialne podjetnike in podjetnike, vendar smo na voljo elektronsko ali po telefonu. Osebni obiski točk SPOT so omejeni le na nujne primere. Stranke prosimo, da se za nujni obisk na točki SPOT predhodno naročijo po telefonu oziroma na e-naslov točke. Če je le mogoče, pa uporabnike storitev točk SPOT naprošamo, da obisk prestavite ali postopek sami izvedete elektronsko preko portala SPOT (eVEM). Storitve registracije, spremembe, odjave podjetja lahko namreč opravite tudi od doma, in sicer na povezavi <https://evem.gov.si>. Za izvedbo storitev potrebujete predhodno pridobljeno kvalificirano digitalno potrdilo (Sigen-ca, Halcom, AC NLB, Pošta-ca).

KONTAKTNI PODATKI

TOČKE SPOT – RAZVOJNA AGENCIJA SOTLA

email | rasotla.spot@siol.net

telefon | 041 724 110

spletna stran | www.ra-sotla.si

facebook stran | @rasotla.

Kolektiv RA Sotla

V času samoizolacije

Javni zavod za turizem, šport in mladino Šmarje pri Jelšah še zmeraj obratuje, vendar zaradi preventivnih ukrepov zgolj na daljavo. Spremljajte naše informacije in objave na Facebook strani Javnega zavoda za turizem, šport in mladino Šmarje pri Jelšah, kjer dnevno za vas objavljamo različne tematike, kot so: migaj doma, kuharski recepti, ustvarjalnice, različni brezplačni tečaji, predstave za otroke in še kaj bi se našlo. Do ponovnega srečanja z vami smo dosegljivi na vsa vaša vprašanja in informacije na elektronski naslov info@tsm-smarje.si ali telefon 031 348 042.

Ostanite doma in bodite zdravi.

JZ TŠM Šmarje pri Jelšah

Vsebine za preživljanje časa z otroki

Spoštovani starši!

V teh dneh veliko časa preživite s svojim otrokom. Prepričani smo, da ste polni idej, da na vse načine motivirate svojega otroka z različnimi vsebinami in dejavnostmi ter kvalitetno preživljate ta čas. Da bi bil ta čas čim bolj pester, raznolik in obogaten, so strokovni delavci za Vas pripravili igrice, pesmice, pravljičice, ki jih najdete na spletni strani vrtca pod zavahkom ZA STARŠE – GRADIVO ZA OTROKE.

Naj bodo trenutki v krogu družine čim bolj igrivi in sproščeni.

Strokovni delavci vrtca

SPREMEMBE ZA VPIS NOVINECV V VRTEC ZA ŠOLSKO LETO 2020/21

VPIS NOVINECV

30. 3. 2020 – 30. 4. 2020

Obveščamo vas, da je termin za vpis novincev za šolsko leto 2020/21 podaljšan in sicer od 30. 3. 2020–30. 4. 2020. Vloga za vpis posredujete po pošti na naslov:

JZ Otroški vrtec Šmarje pri Jelšah
Slomškova 13
3240 Šmarje pri Jelšah

Ali po elektronski pošti na naslov: info@vrtec-smarje.si ali sabina.jurkosek@vrtec-smarje.si. Obrazec za vpis otroka najdete na spletni strani vrtca.

Zaradi spremenjenih okoliščin **odprtih vrat ne bo**.

Starši že vpisanih otrok, ki želite z novim šolskim letom premestiti otroka iz ene enote v drugo, prav tako sporočite na zgoraj navedena maila ali po pošti najkasneje do 30. 4. 2020, in sicer na predpisanem obrazcu, ki ga pravtako najdete na spletni strani vrtca.

Lepo Vas pozdravljamo, ostanite zdravi.

Jelka Kitak, JZ Otroški vrtec Šmarje pri Jelšah

V karanteni res živimo, a to ne pomeni, da samo spimo!

Učenci in učitelji OŠ Šmarje pri Jelšah smo se že kar dobro navadili na drugačno delo. Ugotovili smo, da se vse da, le malo moramo biti kreativni in iznajdljivi ter se držati reda. Pravijo, da je dober učitelj tisti, ki navdihuje. Brez navdiha ni ustvarjanja, ni novih idej, novih zgodb, novih pesmi. In ko človek prejme dober navdih, ne pozna več meja. Za začetek preberimo pismo naše učiteljice, da boste lažje razumeli, zakaj so naši učenci tako ustvarjalni. William Plomer je zapisal: "Kreativnost je moč povezovanja tistega, kar je videti nepovezano" ... to pa je vseh nas, ki delujemo in živimo v naši občini. In skupaj bomo zmogli!

Mateja Bališ, OŠ Šmarje pri Jelšah

Zdrav koronadan, spoštovani učenci!

Analiza učenja na daljavo s pomočjo PNZ (pozitivno, negativno, zanimivo) tehnike razmišljanja po E. de Bonu skozi oči osmošolcev in besede osnovnošolske učiteljice.

Kako ste? Upam, da ste že padli po treh tednih dela od doma v – kot se rado reče – v kolesje, ki se vrti in vrti in vrti ... Ja, tudi mi, učitelji! Pa kaj je to za nas, učence in učitelje, saj smo natrenirani za situacije, ki nas ne smejo vreči s tira. Iz svojega otroštva se mi je te dni prikradel spomin vsedržavne akcije NNNP - Nič nas ne sme presenetiti, s katero je takratna jugoslovanska oblast ljudi pripravljala na najhujše, predvsem kako ravnati v primerih naravnih nesreč ipd. Mhh, kakšno naključje ... Prvi **plus** za izkustveno učenje! **+**

Učitelj mora biti fleksibilen v vseh pogledih! In če to nam uspe čez noč (v tem primeru dobesečno, brez pretiravanja), kako ne bo vam, našim učencem, ki vas še po več kot dvajsetih letih poučevanja, imenujem otroci. Ker to ste in ker tako čutim – tu notri, globoko v sebi. In če vas ne nagovorim s tem resnim strokovnim izrazom, ampak vas pobožam z besedo otroci, to ne kaže na mojo neprofesionalnost, kot mi je v prvih letih poklicne poti očitala neka strokovna pedagoška oseba. Meni, mladi učiteljici, polni delovne zagnanosti in idealov. Pa naletiš na oviro, ki se ji reče (danes si to upam izreči na glas) nepremišljenost, še hujši izraz bi bil čustvena

omejenost. Takrat sem bila tiho – stara šola! Še dobro, da prihajam iz okolja, v katerem sem se zgodaj od starega očeta naučila pomena fraze ZKP (ki jo mimogrede tudi naš ravnatelj rad uporablja) – zdrava kmečka pamet. In drugo – včasih je bolje molčati kot odgovoriti. Zaradi molka nismo šibki, ampak pokažemo svojo modrost. In takšne modrosti, ki so lepi primeri izkustvenega učenja, učimo učitelji vas, svoje učence. In vedite, da boste z vsako izkušnjo v svojem življenju bolj modri tudi vi, otroci. Torej **plus** za molk. **+**

Učitelji vas učimo, da morate biti realni. Kaj je že realizem? In vi razmišljate: »Aha, to je obdobje, ko so pisatelji pisali o življenjskih stvareh ... O tistem, kar se je res zgodilo ... Kako so težko živeli, niso imeli hrane, bili so lačni ... Umirali so zaradi bolezni ... Niso olupševali ... Pisali so po resnici ... « Ja, tako odgovarjajo učenci. Poznajo teorijo iz knjig, priročnikov, učbenikov, filmov, dokumentarcev ... Mnogi vedo več kot mi o veselju, astronomiji, fiziki ... Priznamo. Brez slabe vesti. Bistvo šole je sožitje bivanja različnih generacij, različnih znanj in izkušenj ter zmožnost izmenjave vsega naštetega. Vse s ciljem pozitivnega razmišljanja in zavedanja o pomenu znanja kot kapitala, ki danes pridobiva na ceni. Znanje je bogastvo! Kdo bo obogatel? Danes v trenutku tisti, ki bo pogruntal zdravilo zoper koronavirus.

Prednosti tehnologije v življenju mladih ljudi se kažejo v širini vašega znanja, učiti vas moramo le kritičnosti pri izbiri ponujenega v dobi tehnologij, ki je ciljno usmerjena na potrošnika, ki je se ga da prepričati, pretentati ... Pa smo spet pri književnosti in razsvetljenstvu. V čem se razlikuje npr. Vodnikovo besedilo od romantične Prešernove pesmi? »V uporabnosti!« slišim nekoga v razredu. Res je – znanje je koristno, če ga lahko uporabiš in iz njega narediš nekaj koristnega – ne samo zase, ampak tudi za drugega. **Plus** za znanje. **+**

In ko vsa teorija o tem, kaj bi bilo, če bi ... nenadoma postane resničnost? Ko se zgodi, da ti (kooončno, na to si vendar, učenec, čakal celo svoje dosedanje življenje) ni treba v šolo, ampak (saj ne moreš verjeti, pa je vendar res) pride šola k tebi domov, še boljše, v tvojo sobo, na tvojo posteljo. Kaj pa porečeš na to, šolar? Aha ... Prvi teden: »Super ...« Drugi teden: »Joj, koliko je vsega ... A bom zmogel sam?« Tretji teden: »Kdaj grem spet v šolo?« Upam, da se ne motim preveč in da ne pretiravam. Saj sem vendar realist. Ti pa sprejemamo samo dejstva. Četudi so to številke in ne nepreverjeni podatki. In napihnjene novice. Lažne novice. Ja, zato, dragi učenci, je potrebno previdno z besedami. Ker lahko prestrašijo. Ker šibkega ranijo in prizadenejo. Zato še kako obvelja tisto o besedi, ki lahko človeka ubije ... Do danes ste menda že dojeli, da gre zares. To ni hec, to je realnost! Pišimo **minus**. **—**

Jutranje podaljšanje spanja, pa sam si razporejaš čas za učenje in količino snovi, ki jo boš predelal, pa učiš se lahko s sendvičem v roki, med učenjem lahko piješ čaj, morda narediš nekaj počepov, fantje kakšne vaje za mišice, med poslušanjem posnetka o pripovedovalnem besedilu vstaneš in se za kratek čas odpraviš na pot, dolgo kakšnih trideset korakov po hiši ali stanovanju

... In tisto najboljše – smeš uporabljati računalnik, to magično zadevo, ki se je končno izkazala kot res koristen učni pripomoček in komunikacijski kanal za stik učenca in učitelja, seveda tudi starša. Računalnik pomeni stik s civilizacijo, ki je v tem trenutku prostorsko resnično omejena. In tako ugotovimo, učenci, da smo vsi v isti kaši. In zopet skupaj! Ironično, ne? Ne moremo drug brez drugega. In prej ko to spoznamo oziroma sprejmete to dejstvo, lažje skupaj delujemo. Nauk te basni, v kateri igra glavno vlogo (ne žival) koronavirus (strok. virusi so zunaj živih celic samo skupek neaktivnih kemičnih snovi), je dejstvo in spoznanje: sodelovati je potrebno!!! In to je največji **plus**, ki ga potegnemo iz koronasituacije. +

Ampak – ja ja, vas že slišim: »Tudi druga plat je!« Drži. Spoznali ste, da ni vse zlato, kar se sveti. Pogrešate učitelje, saj ne morete temu verjeti, kajne – pogrešate razlago učne snovi v živo, pa šale med urami in zabavne situacije, pa klepete med odmori s prijatelji, pogrešate ure dodatne strokovne pomoči, ko si sam z učiteljico in se lahko z njo pogovoriš o marsičem na štiri oči, pa še in še. In kaj je tisto zanimivo, kar boste odnesli iz te šole doma? Spet **minus** dani situaciji. —

Kaj pa dana izkušnja ponuja, da pa vendar iz nje izluščimo nekaj zanimivega? Dobra izkušnja za dokazovanje samostojnosti so besede osmošolke, ko je razmišljala o pouku na daljavo. In ona že ve, kaj to pomeni. Pa verjetno tudi ti in on pa vidva in onadva in vi in oni in ... mi vsi.

Naj zaključim v slogu koristnosti in uporabnosti povednega: seštejte minuse, nato preštejte pluse, na koncu sledi še sklep, ki ga izpeljete iz ključne besede današnjega koronamodrovanja: je to **sreča**, **smola** ali **izziv**? Pazite nase in ostanite doma.

Vaša učiteljica Valentina 🍀

P. S. Stavim, da ste izbrali izziv! 😊

Moji vtisi o pouku na daljavo

V vsaki življenjski izkušnji, sploh če je bolj negativna, moraš najti tudi nekaj pozitivnega, drugače si preveč zagrenjen. To pa ti vseeno ne sme zapreti oči, da ne vidiš realnosti – zmernost je najboljša! Pozitivno pri pouku na daljavo je, da si lahko delo po svobodni volji razdelim po dnevu in tednu, imam lahko veliko odmorov, ni toliko domačih nalog ... Veliko več tudi pečem in kuham, ves čas sem z družino ... A to vseeno ni kot pouk v učilnici v živo, saj nimamo razlag za še lažje razumevanje snovi, tudi s sošolci ne morem preživljati odmorov, jesti kosil, malic ...

In razlog, zaradi katerega smo sploh doma: hudo je gledati vedno višjo številko mrtvih zaradi ene bolezni. Pa tudi hudo je gledati neodgovornost ljudi, saj se vsi ne držijo karantene in s tem sporočajo, da jim je vseeno. Kot da sporočajo: »Nam nič ne bo, saj smo mladi.« No, saj v teh časih vsak dan poslušamo to zgodbo, a je 'ne znamo na pamet' zaman.

Julija Golež, sedmošolka

Svetovni dan mladinske književnosti

2. april, rojstni dan H. C. Andersena in svetovni dan mladinske književnosti, je ob navdihu učiteljev mlade pesnike in pisatelje spodbudil, da so svoje misli in ideje oblikovali v pesmi in zgodbe. Zvami jih delijo **Julija Jazbec**, **Maruša Rupnik** in **Lea Pintar**.

Kdor resnico taji, večkrat po blatu gazi

Živele so živali v mirnem, prelepem gozdu. Vse so se poznale in si večkrat pomagale. Nekega dne pa je v gozd prišla nova žival. Preselila se je. Ta skrivnostna žival je bila lisica. Bila je zadržana, ker so jo iz prejšnjega gozda izgnali. Zakaj? To ni želela povedati nikomur, živalim se je zasmilila. Videla je, kako prijazne so živali med seboj in to ji je šlo v nos. Domislila se je načrta.

Nastopilo je naslednje jutro. Lisica se je odpravila na pot. Ptička: »O, dobro jutro, tebe pa prvič vidim!« Lisica: »Ja, končno sem se opogumila. Veš, da sem slišala, da zajec grdo govori o vas.« Ptico je to presenetilo, saj je bila z zajcem najboljša prijateljica. Lisica pa je veselo odšla naprej z dvignjenim repom. Novica o zajcu se je kot blisk razširila po gozdu. Ptica je to povedala sraki, sraka medvedu, medved srni, srna pa dihurju. Živali so priredile zbor, da bi razrešile stvar. Zajec je bil pošten in je seveda prišel. Medved je začel: »Zajec, po gozdu se govori, da nas ne maraš in trošiš grde reči o nas!« Zajec presenečeno odvrne: »Kaj, za to prvič slišim!« Ptička pa začne: »To mi je povedala lisica.« Medved se odloči, da jo gredo povprašat o tej govorici. Lisica odpre vrata in zbeži v sosednji gozd. Medved pa veselo: »Kdor resnico taji, večkrat po blatu gazi!«

Julija Jazbec, sedmošolka

olomi →

Prva beseda: mama,
ona je ena sama,
ko stisneš se k njej,
pravi mi: vse mi povej.

Romantika in komedija se mi dogaja,
puberteta mi nagaja.
Prava psihologinja
je moja mama,
pa vendar je le moja,
moja najboljša mama.

Maruša Rupnik, 7. razred

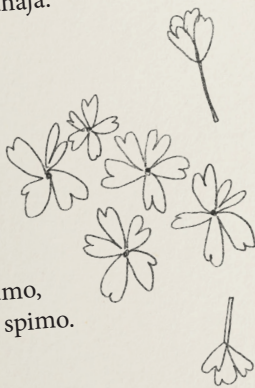
Pomlad

Ringa ringa raja,
pomlad zdaj k nam prihaja.
Prinesla bo ljubezen,
odnesla pa bolezen.

Se pomladi veselimo,
da zdravi zaživimo.
Ptički žvrgolijo,
se z nami veselijo.

V karanteni zdaj živimo,
to ne pomeni, da k'r spimo.
Pridno se učimo
in se šole veselimo.

Lea Pintar, 4. razred

KAKO JE LEMBERŽANOM KOBILA VALILA

Kmet iz Mestinja je pripeljal poln voz buč mimo Lemberga. Lemberžani še nikoli niso videli buč, zato so ga vprašali, kaj pelja. Kmet je bil šaljivec in je odgovoril: »To so jajca, ki se iz njih žrebeta valijo!«

»Gromska pojata,« si mislijo Lemberžani, »to bi bilo nekaj za nas!« Imeli so namreč v vsem trgu eno samo kobilo lepega plemena, pa nobenega konja. Bili so že v hudih skrbeh, kako bi brez konja njeno pleme ohranili.

»Po čem pa prodajate taka jajca?« vprašajo kmeta.

»Po pet srebrnih tolarjev,« se odreže zviti šaljivec. Lemberžani glave vkup staknejo in se domenijo, da kupijo dvojce jajc. Rečeno, storjeno. Kmet brž udari po konju in se hitro odpelja, Lemberžani pa odnesejo obe buči k hlevu. Kobilo spravijo iz hleva pod kolamico in ji tam naredijo gnezdo iz ržene slame. Privežejo jo k tramu in ji podložijo obe buči. »Počepni, lindica, počepni!« jo silijo in silijo, kobila pa ne in ne. Takrat pa stopi eden izmed njih po sekuro in kobili kratko in malo odseka vse štiri noge. Zdaj kobila — kaj pa hoče — obleži na trdih dveh jajcih. Tako vali, vali. Vali teden dni, vali dva tedna, vali tri tedne. Ko so bili trije tedni okoli, odkar so jo nasadili, je bilo pod njo še vse mirno Lemberžani so hodili okoli nje in drenicali. Nazadnje jih ni več strpelo. Popadli so jo in jo prestavili. Takrat pa je eden izmed njih po nerodnosti zadel v bučo. Ta se je sprožila in se zakotalila po bregu navzdol. Brž je vse skočilo za njo, ali buča je bila urnejša. Na vsem lepem pa se zaleti v grm in se razleti. V grmu je spal zajec, ta se prestraši, poskoči in jo ucvre čez drn in strn, Zdaj bi morali videti naše Lemberžane! Prepričani so bili, da je žrebiček, in zato so jo še bolj pocedili po bregu navzdol za njim. »Cuzi, na, na, na!« so vpili eni. »Šment, kako hitro nam je kobila lepega žrebička zvalila!« so sopihali drugi. »Hitro, hitro, da nam ne uide!« so vreščali tretji. Opazili so medtem, da ima žrebiček precej dolga ušesa in kratek rep. Da bi jih rajši počakal, so ga klicali: »Kratkorep, dolgouh, na, na! Kratkorep, dolgouh, na, na!« Ali zajec jih ni poslušal in jih ni počakal. Ni znano, kako so si potem v Lembergu konjski rod ohranili.

NIKO KURET: ŠALJIVE ZGODBE
O LEMBERŽANIH, 1954
JZ TŠM Šmarje pri Jelšah

						AVTORJA: PETER IN ENEJ PLANINŠEK	NASPROTNO OD ČRNE	SPREMLJEVALEC BOGA EROSA	POZDRAV OB PRIHODU	VZHODNA CELINA	MOŠKI POTOMEC OBRNJENO	(TEJA) PREMETANO	KEM. EL. KALCIJ
						BRADATI LIK IZ KEKCA							
						SPRIANJE ZEMELJSKE POVRŠINE							
						KDOR LOBIRA							ŽIV OBESEK
						OČE KOROŠKO					PRVI ČRKI ABECEDE		
						OVČJI SAMEC					NASPROTNO OD VEČ		
	IZČRPAN, IZPIT	LISICA JE PRAV...	PODZEMNI PREHOD	OŠILJEN DEL CEPINA	AVTOMOB. OZNAKA NEMČIJE		DEKLICA, KI ŽIVI V REJI	DEL. SPOMIN RAČUNAL. ONA MNOŽINA				AVTOMOB. OZN. ITALIJE	
												RODBINA	
ZAČETEK GESLA											UMETNOST		
ZAZNAMOGA S SLUHO					AM. IGRALKA DAVIS						PTIČ, KI NE LETI		
					JANEZ ZUPAN						AVT. OZNAKA AVSTRIJE		
NADALJEVANJE GESLA													
FILMSKI JUNAK VESOLJČEK			ORG. ZDRUŽENIH NARODOV				6. ČRKA ABECEDE						
			TELEVIZIJA				STARODAVNO LJUDSTVO						
TISTI, KI KRADE				KOVINSKA SPONA	J(A)KN(A)								
					DEDEK PRIMORSKO								
	ZNANILEC POMLADI												
	MESTO V NEMČIJI												
ULTRA-VIOLIČNA SVETLOBA			PIŠČANČJA MATILJUSKO										
			AVT. OZN. SPLIT										
VLAKNENE PLOŠČE													
							ZAŠČITNA SNOV PRED NALEZLJIVIMI BOLEZNIMI						
KAR NI ŽIVO						IVAN CANKAR			DRŽALO, ROČ	MESTO NA S. POLJSKE	ENOTA ZA MASO TONA	KEM. EL. IRIDIJ	KOL
						PESNIŠKA ZBIRKA IVANA CANKARJA							
						KONEC GESLA					SKUPINA ŽUŽELK		
						(FIČO) PREMETANO					F(A)J(O)N		
						VALJ POMANJŠ.						13. IN 4. ČRKA ABECEDE	
												ENAKI ČRKI	

grafčno oblikovanje križanke | Marko Samec

Kmetija Vreže

Lokalni ponudniki smo ob tej situaciji, ki se je pripetila Sloveniji, v zelo neprijetnem položaju. Zdaj, ko so javni zavodi in druge organizacije zaprti, smo ob 50 % dohodka na dopolnilni dejavnosti. To količino kravjega mleka na naši kmetiji usmerjamo v proizvodnjo poltrdih sirov, začeli pa bomo izdelovati tudi trde sire, saj ti zorijo dlje časa in imajo daljši rok trajanja.

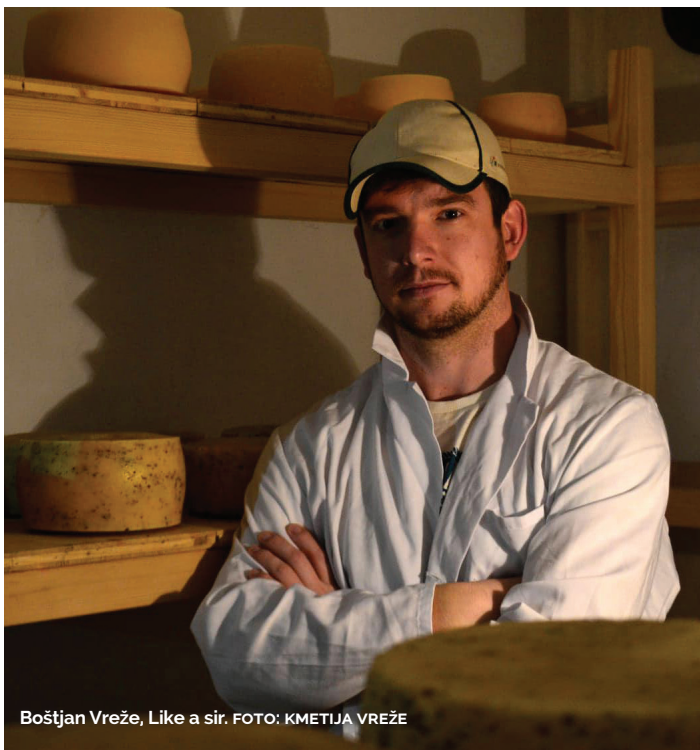
Drugim izdelkom, ki jih ponujamo, kot so jogurti, skuta, mleko se je prodaja na domu znatno povečala. Stranke same predhodno pokličejo in se najavijo, naročijo artikle, ki jih pripravim in pustim pred kmetijo, da ne prihaja do nikakršnega stika. Določeni pridejo pred prodajalno in prevzamejo artikle, mi pa poskrbimo za samo razkuževanje. Možna je tudi dostava na dom po predhodnem dogovoru, kjer stranki pustimo artikle pred vhodnimi vrati.

Prodaja naših izdelkov v trgovinah je skoraj enaka kot v prejšnjih mesecih, pri čemer prav tako skrbimo za dostave z vsemi ukrepi.

Zelo me veseli, da so kupci čedalje bolj ozaveščeni o pomenu lokalne hrane, zavedajo se namreč, da ni samo zdrava, ampak tudi popolnoma varna.

Boštjan Vreže, LIKE A SIR

Vodenovo 3, 3240 Šmarje pri Jelšah
Tel. **031/582 802**

Boštjan Vreže, Like a sir. FOTO: KMETIJA VREŽE

MIGAJMO DOMA

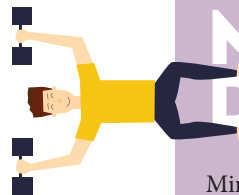
Mineva že tretji teden v karanteni. Z vsakim novim tednom pridejo novi, še strožji ukrepi, predvsem na račun omejitev gibanja. Zdaj se verjetno že vsi zavedamo pomembnosti osnovnih ukrepov, kot so umivanje rok, razkuževanje in upoštevanje razdalje drug do drugega. Zadrževanje na javnih površinah, uporaba igral, fitnes naprav, klopi je praktično onemogočena. A bolj kot bomo upoštevali prepovedi, prej se bomo lahko vrnili na star, gibalno svobodnejši način življenja, ki smo ga vsi vajeni.

Kot poklicni športnik močno občutim vpliv epidemije. Ne samo v gibalnem smislu – nezmožnosti opravljanja normalnega trenaznega procesa (treningov); temveč tudi v ekonomskem pomenu, kjer smo športniki neposredno odvisni od sponzorskih finančnih sredstev (o tem kaj več kdaj drugič, mogoče ko pridem v rubriko "finance"). Zaradi slednjih se nam je tekmovalna sezona pod okriljem Košarkarske zveze Slovenije že končala. To pomeni 5-mesečno čakanje na naslednjo sezono (v primeru normalizacije stanja do jeseni).

Tako dolgih "počitnic" nikoli nisem imel, niti si jih nisem želel. Pri športnikih po navadi v času po končani tekmovalni sezoni velja pravilo, da telo za regeneracijo in obnovitev mišičnih struktur potrebuje vsaj 14 dni počitka (brez napora maksimalne obremenitve), preden se ponovno zažene na 100 % obremenitev. Vsi, ki ste/smo do sedaj upoštevali to pravilo, čas regeneracije je potekel, telo je treba zbuditi in na inovativne načine aktivirati.

Fizično pripravljenost v tem času najlažje vzdržujemo s tekom, pohodom v naravi, telovadbo znotraj našega doma. Nekateri imajo sobna kolesa, uteži, elastične trakove in druge pripomočke, ki jih je možno kupiti že v skoraj vsaki boljše založeni trgovini.

Verjetno ste na spletu utegnili zaslediti marsikatero vadbo, ki za pripomoček uporabi knjigo, plato mleka, včasih celo kar svojega otroka. Kdor išče, je zagotovo že našel

možnosti alternativne dodatne bremenitve pri osnovnih vajah. Poleg faktorja dodatne obtežitve, lahko izvedbo otežimo tudi časovno in poskušamo napetost držati več kot dan prej ali dan pred tem itd.

V prejšnji izdaji Šmarskih novic je v športni rubriki Jasmina zelo lepo opisala in izpostavila najpomembnejše in najosnovnejše vaje/položaje vadbe. "Sveta trojica: počep, plank, skleca" in "en sam Bog: biceps" ne bo prikrajšan obsega. Ti osnovni položaji predstavljajo osnovo zdravega, močnega telesa. Za nekatere bo v času karantene dovolj že samo začeti dnevno izvajati ponovitve osnovnih položajev. Športnim "kavč"analitikom tako lahko ponudimo "vadbo v živo", da nas kritizirajo in korigirajo, zdaj ko športnih dogodkov ni na sporedu – združimo zdravo z zabavnim.

Ponavadi rekreativni športniki (vsaj pri kolektivnih športih) zaradi pomanjkanja časa in prevelike želje po igranju ljubljene igre premalo pozornosti posvečajo t. i. korekcijskim in raztezni vajam. To so vaje, ki koristijo praktično vsakomur, običajno pa jih priporočajo fizioterapevti ali kondicijski trenerji po postavljeni diagnozi, saj če smo iskreni, pomoč/rešitve v večini primerov poiščemo šele, ko nam telo že sporoča bolečino.

Verjamem, da so raztezne vaje poznane vsem. Z njimi smo se me drugim srečevali v šoli pri športni vzgoji. Razgibavanje telesa do maksimalne amplitude je pomembno za vzdrževanje ali povečanje polnega obsega gibanja mišično-skeletnih struktur. Zato se bom bolj dotaknil manj znanega pojma korekcijskih vaj.

Kot poklicnemu športniku so mi korekcijske vaje dobro poznane. Več sezon kot imam za sabo, bolj jih moje telo potrebuje za normalno funkcioniranje. Izvajam jih pred začetkom treninga. Moram jih izvajati, saj sicer telo ni niti dovolj niti primerno pripravljeno na napore, ki jih zahteva kvalitetno izveden trening, kar pa posledično pomeni povišano možnost poškodb.

Namenjene niso samo športnikom. To so vaje, ki so temelj za pravilno aktivacijo

mišic. So osnova za pravilni začetek izvajanja vseh nadaljnjih težjih vaj ali hišnih opravil. Namen korekcijskih vaj je naučiti se pravilne telesne drže, aktivacije globokih notranjih mišic pri dvigu bremena ter krepitev le-teh. Zato so resnično primerne za vse – stare in mlade, športne tipe in umetnike. Pomagajo preprečiti vsakdanje godrnjanje (vsaj v mojem primeru, ni še študijsko dokazano).

Z vami bom delil nekaj enostavnih vaj za mišice medeničnega obroča in spodnjega dela hrbta. Vaje izvajam tudi sam na dnevni bazi. Zdaj, ko imamo na razpolago nekoliko več časa, da poskrbimo zase in se postavimo na prvo mesto, korekcijske vaje zagotovo lahko koristijo kot predogrevanje in osnova za vadbo, preden se lotimo večjih obremenitev. Namenjene so vsakemu, ki si želi aktivirati telo. Upam, da bodo komu koristile ali pa olajšale sobivanje z nekom, ki ga od sedežne garniture že malo zateguje "v križu." Pa še nekaj bi izpostavil. Disciplina je v tem času ključ. Tukaj predvsem mislim na disciplino prehranjevanja. Potrebno je piti dovolj vode, pojesti dovolj vlaknin (sadje, zelenjava), zmanjšati vnos maščob in sladkorja. Naj "pohani sničli" ostanejo nedeljska kosila, prigrizki ob gledanju televizije pa kontrolirana razvada.

Bodimo solidarni in drug drugemu v oporo.

Za konec pa mi dovolite citirati znanega filozofa sodobnega časa, prof. Albusa Dumbledora: "Naše odločitve so tiste, ki nas predstavljajo, veliko bolj kot naše zmožnosti."

VAJE

1. "SMISEL ŽIVLJENJA JE LEŽANJE NA PLAŽI"

OSNOVNI POLOŽAJ: ležimo na hrbtu, roke ob telesu, kolena pokrčena.

IZVAJANJE: pri tej vaji poravnavamo hrbtenico s podlago, tako da potisnemo trebuh proti podlagi in stisnemo mišice.

TRAJANJE: poskušamo držati vsaj 5 sekund, 10 ponovitev, 3 serije.

2. "LETEČI SUPERMAN"

OSNOVNI POLOŽAJ: ležimo na trebuhu, roke so iztegnjene naprej (Superman), noge iztegnjene.

IZVAJANJE: dvigujemo lahko vsako okončino posebej; roke posebej, noge posebej; vse hkrati.

TRAJANJE: dvignjeno od podlage poskušamo zadržati vsaj 3 sekunde, 10 ponovitev, 3 serije.

3. "DEADBUG"

PRIPOMOČEK: stol (kolena pod pravim kotom).

OSNOVNI POLOŽAJ: ležimo na hrbtu, pete imamo uprte na robu stola, dlani so na kolenih.

IZVAJANJE: z nogami dajemo silo, z rokami dajemo upor ali kontrasililo. Pritiskamo lahko s koleno navzgor, navznoter, navzven; z rokami dajemo upor.

TRAJANJE: poskušamo držati vsaj 5 sekund, 10 ponovitev, 3 serije.

Varno in veselo bivanje v karanteni!

Tadej Ferme

ŠPORTAMO NA FACEBOOKU

V času izolacije **vsak četrtek ob 18. uri** na Facebook strani Zavoda za turizem, mladino in šport spremljajte video vadbe z licencirano fitnes trenerko **Jasmino Lovrič** iz Aspectus športnega centra 24/7.

JZ TŠM Šmarje

BARBARA BALIŠ nam piše iz Bruslja, "sveta v malem," kjer živi z družino, možem Galalom in dvema otrokoma. Vsi mahajo proti Šmarju.

V Bruselj sem prvič prišla leta 2016. Takrat sem bila absolventka prava, zato sem si pred zaključkom študija želela pridobiti še eno izkušnjo z Erasmus izmenjavo ter spoznati to evropsko prestolnico. V času izmenjave sem spoznala veliko novih ljudi. Lahko rečem, da sem si ustvarila pravo 'mednarodno bazo' prijateljev. Eno prijateljstvo pa je bilo že na začetku nekaj posebnega. Skozi pogovore in druženja se je to prijateljstvo razvilo v nekaj večjega in v meni prebudilo povsem nova čustva, ljubezenska čustva. Galal je postal ljubezen mojega življenja, kasneje ljubeči mož in ob vsem tem je sedaj tudi skrben oče najinih dveh otrok.

Porajalo se nama je vprašanje, kje si ustvariti dom. Skupaj sva se odločila, da se ustaliva v Bruslju. To se nama je zdela najbolj racionalna odločitev. Mesto oba dobro pozna in tudi kar nekaj prijateljev imava tukaj. Prav tako nama jezik ne povzroča večjih težav, priložnosti za službo pa je veliko. Večina Bruseljčanov govori francosko, vendar so vsi napisi dvojezični, francoski in nizozemski. Vsekakor to nista edina jezika, ki ju lahko slišimo v mestu. Sama se rada pošalim, da je Bruselj 'svet v malem', kajti tukaj živijo ljudje vseh narodnosti. Skozi jezik, religijo in tudi hrano se ljudje med seboj povezujejo in ustvarjajo atmosfero strpnosti in razumevanja. Vesela sem, da moja otroka odrasčata v tako raznoliki družbi. Jezikovna pestrost pa je prisotna tudi v našem domu. Pogovarjamo se v treh jezikih. Z otrokoma se pogovarjam slovensko, mož pa arabsko, saj je Egipčan. Ker jaz ne znam arabsko in on ne slovensko, se midva pogovarjava v angleškem jeziku, seveda pa se različnih jezikov neprestano učimo drug od drugega. Z vstopom otrok v vrtec se je našim trem domačim jezikom pridružila še francoščina. Zadovoljna sva, da se otroka učita toliko različnih jezikov.

Že nekaj časa živimo v predelu mesta, ki je zelo blizu Atomiuma – ene izmed večjih znamenitosti Belgije. Naše stanovanje je v zelo mirni ulici. Za vogalom imamo pošto, trgovino in pekarno. Tudi metro, tramvaj in avtobusna postaja so čisto blizu. Ko se odpravimo v center mesta, večinoma uporabljamo javni prevoz, saj je dobro organiziran, obisk centra mesta pa je za nas manj stresen. Čez teden se radi sprehodimo do bližnjega parka, kjer se nadihamo svežega zraka, opazujemo drevesa in račke v ribniku, ki jih tudi večkrat hranimo. Pri tem še posebej uživa Adam, starejši sin. Za vikend se z avtom radi odpeljemo na kakšen izlet v bližnje manjše kraje.

Včasih me kdo vpraša, "Kaj je bolje, življenje na vasi ali v velikem mestu?" Vedno povem, da ima oboje prednosti in slabosti. V situaciji, kakršna je trenutna, je življenje na vasi ali v manjšem kraju, kot je Šmarje, vsekakor velika prednost. Kakšen dan ali dva za tem, ko je v Šmarju odjeknila novica o prvi okužbi z novim virusom, je nastala vsesplošna panika tudi v Belgiji. Zaprti so šole, vrtci so ostali odprti le za nujne primere, večina ljudi je začela z delom od doma in javno življenje se je ustavilo. Ljudje so množično drli v živilske trgovine in ponekod popolnoma izpraznili police. V teh dneh bi bila mamina solata z vrta nadvse dobrodošla. Prvi teden smo šli iz stanovanja le dvakrat, na krajši sprehod. Potem so se ukrepi poostрили in za izhod na sveži zrak smo začeli uporabljati le naš balkon, zelena drevesa v parku in ribnik zdaj gledamo le še skozi okno. Skoraj vsak dan pomislim, kako bi otroka uživala na vrtu mojih staršev in se lovila po travniku okoli hiše. Stik z naravo je tisto, po čemer v velikih mestih te dni hrepenimo še bolj kot po navadi.

Ko prebiram novice o tem, kako je Šmarje stopilo skupaj v tem kriznem času, sem ponosna, da prihajam iz tega majhnega srčnega kraja. Potrpimo vsi skupaj še malo, ostanimo doma in preprečimo širjenje tega virusa, da se naša življenja čimprej postavijo nazaj na svoja mesta. Tega se predvsem veselim tudi zato, da bom z družino lahko spet sedla na letalo in prišla v Šmarje na obisk k družini in prijateljem. Ni lepšega kot mamino kosilo z domačega vrta in skodelica čaja na sestrini terasi s pogledom na Kalvarijo in cerkev sv. Roka.

Skupaj bomo zmogli, ostanite doma!
Barbara Bališ

Barbara Bališ

